

HAMSA YOGA

ॐ

ಹಂಸ ಯೋಗ

Vrisha Samvastsara

ವೃಷ ಸಂವತ್ಸರ

MAKARA SANKRAMANA

ಮಕರ - ಸಂಕ್ರಮಣ

January 2002

ಜನವರಿ - 2002

Vol.3 Part - 4

ಸಂಪುಟ 3 ಭಾಗ 4

8

॥ सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म ॥

Existence, Knowledge & Infinite is Brahma

ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ

His Holiness SWAMI VIRAJESHWARA

HAMSA YOGA

ಹಂಸ ಯೋಗ

VRISHA SAMVATSARA
MAKARA SANKRAMANA
JANUARY 2002

ವೃಷ ಸಂವತ್ಸರ
ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮಣ
ಜನವರಿ - 2002

Volume -3

Part - 4

ಸಂಪುಟ 3 ಭಾಗ 4

<i>Published by:</i> Hamsa Ashramam Anusoni, Via Kelamangalam, Tamilnadu - 635 113		
Contents		P.No.
1	Rebirth-12	- Swami Virajeshwara
2.	Sadhana in puranas	- Swami Padmanabhananda
3.	Atma Vidya Vilasa	- Prof. Kanchana Natarajan
4.	Amruta Vani of	-Swami Vidyananda
5.	Hamsa Uvacha	-Questions & Answers
6.	ಪುನರ್ಜನ್ಮ ೧೧	- ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ
7.	ಆತ್ಮವಿದ್ಯಾವಿಲಾಸ	- ಪ್ರೊ. ಕಾಂಚನ ನಟರಾಜನ್
8.	ಅಮೃತವಾಣಿ	- ಸ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯಾನಂದ
9.	ಹಂಸ ಉವಾಚ	

Annual Membership Rs.60/-
Membership fee includes
free supply of Hamsa Yoga

ವಾರ್ಷಿಕ ಸದಸ್ಯತ್ವ : ರೂ. 60/-
ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಂಸಯೋಗ ಉಚಿತ.

REBIRTH - XII

GROWTH OF A HUMAN EMBRYO

✎ Swami Virajeshwara

The soul with residual karma for a human birth enters a woman's body through the generative fluid of man, in the form of an invisible sperm. It integrates with the grain of mother's rajas (ovum), and in one night forms a tiny foetus for its development into a human body. In five nights it becomes foamy, in seven nights a tiny ball of fleshy mass. In ten days it becomes as hard as a plum, and in fifteen days gets flooded with blood, and in twenty five days contours and buds sprout out of the ball for limbs. By the end of a month, neck, head, shoulders, backbone and stomach appear and in two months hands, feet, waist, knees etc. take shape. In three months the bones, joints, fingers, toes, nails, hair and skin, apertures for eyes, ears, nose, mouth, anus, organ of generation etc. are formed. In the fourth month the seven basic ingredients of the body such as blood, flesh, fat, chyle, semen, and marrow are formed. By the end of fifth month it attains partial consciousness and hunger and thirst begin to be felt. It grows with the food obtained from mother through the chord attached to its navel. In the sixth month the foetus gets covered by the amnion (bag of waters) and tends to move in the abdomen of mother. Taking its nutrition from the food and drink of mother, the foetus grows covered by the faeces and urine, the breeding ground for worms, of mother. Here the creature suffers unbearable torment by the biting of hungry worms on its very tender skin. It is also attacked and irritated by the bitter, hot, acid and pungent substances eaten by the mother.

Crushed on all sides due to insufficient space, and unable to move, it remains in the abdomen with head turned down and curled like a bow. As the child attains full consciousness in the seventh month, its memory is awakened by the grace of God and it recollects its life in hundreds of previous births and feels suffocated. The human soul identifying the Self with the body, says: “In thousands of previous births I have lived very sinful lives. I have experienced lakhs of wives, husbands, children, relatives and earned only sins for their sake, but never remembered or worshipped God. Now I am suffering the hell as a consequence.” He then addresses God: “O Bhagavan, I take shelter in your lotus feet. You have given me what I truly deserve according to my karma. But You are really very kind in giving me this human birth. I cannot repay Your obligations except falling at Your holy feet. For only in human birth a soul can worship You and redeem himself and get out of this repeated hell. Therefore I promise, as soon as I get out of imprisonment in this womb, I shall shake off all distractions and passions; I will devotedly worship Your holy feet and liberate myself from the cycle of births and deaths.”

Just as his repentance with prayer to God and the resolve to be righteous continues, the wind propels him with face turned downward and the child issues out of the womb with excruciating pain to both mother and the child. The baby falls breathless in a pool of blood and urine, robbed of all memory and wisdom. Like a worm sprung from ordure, it rots in its own stench helpless, and submitting to the care of people do to whatever they like, and eating whatever they feed. like senseless and limb less creatures not only unable to move but even

unable to scratch his body when worms, bugs, and mosquitoes bite him. His condition is much worse than that of the most primitive animal. When he grows up to be a youth he forgets all that he has gone through and flares with a slight provocation. His pride, anger and the craze for sensuous enjoyments grows with age and, thinking the body as his own self under the sway of Maya, indulges in prohibited actions weaving his own destruction. Woman is the personification of Maya for man, (and similarly man for woman). There is no force more mischievous than the attachment to the opposite sex, which is rightly termed by the wise as the hell gate. One should regard young women as death to himself. Similarly a soul endowed with a woman's body foolishly looks upon a soul clothed as man as her husband, bestower of wealth, children, house, protector etc. She should ever be vigilant that this is nothing but Maya and freeing herself from all attachments should aspire for liberation. The subtle body (consisting of ten indriyas and the mind), which goes alone from one world to another and the physical body (flesh, blood, bones etc.) together make a psycho-physical unit. As long as these two bodies function together as one single unit it is called living jivatma, when the two get separated from one another and the organism ceases to function as a single unit, it is called the death of jivatma. Again when the two bodies are reunited it is known as birth. This means when the jivatma begins to identify himself with a physical body and sees, hears, etc. through eyes and ears of flesh, that is his birth; and when he ceases to identify himself with a physical body that is his death. Therefore wise man should never view death with horror, instead should relegate his body to this illusory world with discrimination and move about unconcerned.

Those who stay righteously performing worldly duties of household, earning wealth, enjoying pleasures of the body, worshipping gods and manes (*pitris*), and doing charities, after death go to moon (part of the heavenly world) and, enjoy nectar of Soma. On the exhaustion of their merit there, they return to this earth and attracted by former attachment take birth in their own lineage. Others who perform the household duties but offer their action to Sri Hari, through karma yoga and get free from attachment, renounce the feeling of I and mine, go through the northern bright path to Sri Hari. Those who meditate on Hiranyagarbha, as the Supreme Person go to Satya loka and enjoy until all the worlds are dissolved in Parabrahma. They do not merge in Parabrahma, because though they are pure, they still retain their individuality and some ego, but come back at the time of the next creation. Even Pijapati Brahma, Rishis, munis, yogis, siddhas because of the seed for rebirth ego, reemerge at the time of next creation.

Sri Kapiladeva addresses his mother: O mother, therefore take refuge in Sri Hari in right earnest, Sri Hari is the embodiment of bhakti, jnana and vairagya (devotion, knowledge, and dispassion). He alone appears in all the names and forms, though everything appears different and real to a mind drunk with ignorance. He alone appears as the most deluding time. An object endowed with sound, touch, form, taste, and smell appears differently to each sense organ as the organ recognises through its its own ability, so too the same Parabrahma appears as so many different objects separated by time, space and causation.

SADHANA IN PURANAS - II

✎ Swami Padmanabhananda

Bhagavan Veda Vyasa composed Srimadbhagavatam and taught his son and disciple Sri Shuka, who in turn narrated it to King Parikshit. The circumstances which led Sri Shuka, a wandering monk, whose mind was always absorbed in the absolute Reality, to narrate this great epic to Parikshit is explained in the introductory Skanda (book) of Srimadbhagavatam.

When King Yudhistira came to know that Bhagavan Krishna had departed from this world, he lost all interest and decided to retire to the forest to seek God. He coronated Parikshit, the only successor of Pandavas. The Pandavas then left for the forest.

Kaliyuga had started from the day Bhagavan Krishna departed from this world. King Parikshit had to face the onslaught of Kalipurusha during his regime. Bhagavan Vyasa narrates this aesthetically in the form of an allegorical story to us, the people living in Kaliyuga, so that we could overcome the ill effects of Kali, live peacefully and reach the goal of life.

Once when King Parikshit was on his routine tour of his country to assess the welfare of the people and the law and order situation, he was delighted to hear the glory of Sri Krishna being sung everywhere. But in one place he found a strange scene. A man dressed in the costume of a king was torturing a bull and a cow. The snow-white bull had only

one leg and was trembling with fear due to the torture. The cow was very lean and weeping and looked hungry, even then the merciless man was kicking her. Parikshit could not bear this cruelty. With a view to know who the cruel man was, he enquired of the bull as to who had cut off its three legs. In reply the bull said, “ O King You speak worthy of a descendant of Pandavas. I am very happy to hear your sweet words as you are very much interested in the welfare of one and all. But I am not really in a position to locate the cause of all my troubles, for the source of suffering is said differently by different people. Some say that one is responsible for one’s own sorrows; some say that the planets decide the destiny of man; others view it as the result of past karmas. The materialists say that the nature is the cause; yet others opine that Ishvara(God) causes everything. Therefore I am not in a position to say what really is the cause of my suffering and you can decide for yourself the cause you deem fit.

Dharma, the Lord of Righteousness, is metaphorically presented here as bull, and mother earth as cow. The cause of suffering is, as spoken of differently in different shastras. The words of Dharmadevata have esoteric meaning. Parikshit immediately realised that it was Dharma in the guise of a bull, and said: “ Dear sir, I understand that you are Dharmadevata and what you have spoken is the secret of Dharma. To speak about evil also is evil and one who speaks of Adharma shares the effects of doing it.

धर्मं ब्रवीषि धर्मज्ञ धर्मोसि वृषरूपधृक् ।

यद धर्मकृतः स्थानं सूचिकस्यापि नद्रभवेत् ॥ S.B.I.17.22

Discussion on the wrong doing of others is not good, for those who indulge in such vain talks share the lot of the wrong doer. Furthermore, the reason why Dharma is not explicit, is that nobody can be sure about the cause of suffering and the ways of divine maya is beyond the speculations of human mind.

Dharma stands on four feet viz austerity, purity, compassion, and truth (*tapas, shaucham, daya, satyam*). Of these the first three, austerity, purity, and compassion have been severed and in Kaliyuga Dharma stands on one foot, i.e. truth only. Austerity is eroded by egotism, purity by attachment, and compassion by passion. Truth alone remains now as a prop for Dharma, which Kali wants to damage by falsehood. Parikshit decided to kill Kali in order to protect Dharma. When Kali came to know the intentions of Parikshit he went and surrendered to Parikshit and sought his asylum. Thereupon the king allocated four places where he can stay, namely where there is gambling, the use of liquors, lustful women, and cruelty.

द्यूतं पानं स्त्रियः सूना यत्राधर्मश्च तुर्विधः । S.B.1-17-38

Kali requested for some more places, so the king allowed him to stay in gold (wealth) also, which is the source of all adharma, namely falsehood, intoxication, passion, cruelty and animosity.

पुनश्च याचमानाय जातरूपमदात् प्रभुः ।

ततो नृत्तं मदं कामं रजोवैरं च पञ्चमम् ॥

अमूनि पञ्च स्थानानि धर्म प्रभव कालि । S.B.1-17-39,40

Through this story Bhagavan Vyasa warns the seekers of God to carefully avoid the above five .

The 18th chapter of the first Skanda deals with the curse on Parikshit. Once the king went on hunting. He was sporting for a long time and became thirsty and exhausted. He found a hermitage and a sage absorbed in meditation. The king asked for water but the sage did not respond. The king became angry and suspected his integrity. In order to verify whether the sage was really in Samadhi or merely pretending, he brought a dead serpent and placed it on the sage's shoulders and went away. However, on the way he realised his mistake and felt bad for having succumbed to pride and anger.

The Sage's son, glowing with spiritual power, was playing nearby. He saw his father being insulted by the king for no fault of his, and cursed Parikshit to death on the seventh day to be bitten by the snake Takshaka. When the Sage came out of samadhi and came to know of what had transpired, he felt sorry for the action of his son and reproved him for pronouncing a death curse for a small fault of the righteous king. He prayed to God to forgive his immature child, and then counseled his son: "Devotees of God, though they may have powers, should never retaliate for any injury done to them, be it an insult, deception, abuse, belittling or even beating, because holy men should neither grieve nor rejoice when they are subjected to contrary experiences by others, for the indwelling spirit is beyond gunas.

तिरस्कृता विप्रलब्धा शप्ता क्षिप्ता हना अपि ।

नास्य तत् प्रति कुर्वन्ति नद् भवनाः प्रभवोपि ॥ (S.B. 1.18.48)

Thus Vyasa Bhagavan tells that the devotees should commit themselves to Truth and endurance.

HARI OM TAT SAT.

AMRITA VANI OF SWAMI VIDYANANDA

A Dog and a child in the mirror.

When a dog sees its reflection in the mirror, it is certain that there is another dog there. Immediately it becomes hostile and barks, tries to bite and chase it out and in this process it hits the mirror, hurts itself, bleeds and suffers immense pain. It will not understand that there is no dog there. If a two years old child looks at the mirror, it too feels the presence of another child in the mirror. Even if you advise that it is his own image and no baby there, he will not change his belief. But unlike the dog, the child will love the baby in the mirror, will smile and feel happy and try to play with it, try to pull its hair, show the baby to others and have a good time. This is the advantage of having attained the human birth, after wandering in 84 lakhs of species, he has evolved and learnt to love another being. When the same child grows up and begins to understand, no body can convince him that there is another baby in the mirror. He is sure that it is his own image and will use the mirror to tidy himself.

The Supreme Self through its illusory power reflects Itself as the universe in the mirror of Maya. '*Brahmaiva Jivah sakalam jagat cha*' 'Brahma alone is the individual soul and the universe' declares Shankara in Viveka Chudamani. To those who have not transcended their beastly nature, whose level of evolution has not reached the human level but is at the animal level, the world appears real. Like dogs they love and hate every object, and like the mirror, the world will reflect inimically their own behaviour and inflict suffering on them. Like the dog hitting against mirror, the fool hits against the mirror of Maya, makes certain person his friend, certain other his foe, and suffers. People of child's evolution, even though to them the world appears real, will not be hostile. Like the child they will play, laugh and be happy. But that happiness being due to incorrect knowledge will not last long; but grief will attack them soon. They will then search for lasting happiness and from the scriptures and sages they will learn that the world is not real

as appears to be. Gradually they will learn that what was reality is indeed an illusion. They will do sadhana and evolve beyond child's understanding and begin to taste the bliss of Brahma. When the Jiva further evolves and reaches perfection, the individuality will cease and the fourth state will manifest itself, and will experience the world nothing but the reflection of the Supreme Self. This wisdom once born cannot be shaken by any amount of contrary arguments by any body. Names and forms are real for the ignorant, but everything is Brahma for the knower of Brahma. **sarvam khalvidam Brahma** declares Chandogya Upanishad. So does Lord Krishna say in Bhagavadgita:

Na asatovidyate bhavah na abhavavidyate satah,

The unreal never exists, and the Real is never non-existent.

The perceptible world including the body, mind and senses has no existence, it did not exist before (birth), it will not exist afterwards (after death); in the middle also it is a mere appearance. Just as the figures of elephants, birds, made of sugar are real for children, but for adults they are mere sugar which dissolve instantly. Similarly the name and form create an illusion in ignorant man's perception and hide the Reality that is Brahma. But to a Jnani the name and form dissolve in Brahma instantly and he witnesses only Brahma. The wealth acquired in the dream does not exist in all the three periods, past, present or future, and is a mere appearance. But the Self will never cease to exist. Knowing this is knowing the Reality.

Forthcoming Celebrations in Hamsa Ashramam, Anusoni.

1. 21.4.2002	Sunday	Sri Ramanavami
2. 24.7. 2002	Wednesday	Sri Guru Purnima
3. 15.12.2002	Sunday	Sri Gita Jayanti

Atma Vidya Vilasa

The Lord silently teaches us that within Him alone every thing is happening and individual ego merely imagines that it has performed activities and made achievements. While dreaming the dreamer thinks that he is the performer of various actions but when awake knows instantaneously that he did nothing, so also with the dawn of realization it becomes clear that in actuality one had performed nothing even in waking states. In fact Lord Krishna tells Arjuna in the Gita that neither you have done anything or I, things happen because of their innate nature, Svabhavastu pravartate. Things function because of the inherent natural laws. It is because of the presence of sattva guna, that one can remember to keep the head above the water level while swimming. Constant remembrance and chanting God's name can achieve the wonderful tact of keeping the head above the water level while swimming the ocean of samsara. This is what is meant by karmani akarma pasyati as instructed by Krishna in the Gita. A state of constant remembrance of God will negate all future births and in this very birth one can attain the spiritual heights.

The scriptures inform us that there is in fact no birth or death and the feeling of being born etc is out of illusion. Ironically, the struggling individual does not feel so, on the contrary strongly feels that birth has been taken and death therefore is inevitable. In actuality there is nothing wrong about this feeling even though it might be incorrect from the perspective of the Sruti. Such a contradiction provides an opportunity to the sincere devotee to surrender to God and pray for the removal of this illusion regarding birth and death. What actually happens in surrender is the submission of "I" and "Mine" at the feet of the Almighty. True yoga consists in remembering God in all actions and knowing well that He alone is working through all minds and intellects. Such a person who can feel the mighty presence of God everywhere and who knows

that God is the performer, is truly intelligent (Sa buddhiman manusyesu). He is regarded as a man of perfect wisdom. Many are the human beings in this world who live and die, but just a handful think of Him. Even amongst the handful, few aspire to know God and amongst those very few only some perform sadhana with great assiduousness. Amongst the very select few who perform sadhana with diligence few attain true wisdom, intuition or tattvajnana. One can see God only with this tattvadrsti and not with ordinary means or physical eyes. Sadashiva Brahmenra is one such sage who has struggled and has attained the state of Shanti or quietude being one with the Supreme.

Jagat akhilam idam asaram mayikam eva iti manasi manvanah
Paryatati paatitasahah pragalita madamanamatsarah.

“He wanders about, with his desires crushed and with his pride, self-esteem and envy all gone, realizing in his mind that this universe in its entirety is unsubstantial and proceeds from maya (illusion)”.

Jagadakhilam idam : The entire experiential world of wakeful state is referred by this phrase.

Asaram mayikam: The world experienced in the wakeful state appears and disappears and hence considered unsubstantial without any essence. Further, that which originates and dissolves is not real hence called mayikam. The universe has five characteristic, nameiy, asti or existence, bhati or consciousness, priyam or Bliss, nama or names and rupa or forms. Of these five, the first three is regarded as Brahmarupam while the last two, namely nama and rupa are mayikam. The endless Supreme Reality is existence consciousness and bliss while the mind, intellect, body, the world etc which appear and disappear in the Supreme Consciousness are nama and rupa. Because of their non-durable nature of appearing and disappearing they are called mayikam. In order to avoid the maya and the pain that follows it one has to be attached to God. If one is not attached to God then one gets attached to the world. If we observe the deep sleep condition we understand that all wakeful and dream objects have vanished and perished into nothing.

There was no experience of anything there. All the familiar things dissolved into the endless peace. This is a kind of sacrifice that happens within us everyday. The wakeful experience should also be such a sacrifice. But the sacrifice that happens when we wake up from the dream to wakeful is painless and spontaneous, while the sacrifice that one is required to do in the wakeful seems almost not possible. There is the sense of body, possession, intellect, mind etc. which we cannot give up so easily. The corrective measure is not to consider mind, body intellect etc as something that is to be thrown away. Where can one throw away the mind and the body? The effort is not to discard them but see them as the blessings of the Lord. These items are there by His divine will. Everything exists because of being in contact with Him. His contact, His presence infuses things with life and energy and makes them functional. The ignorant think and believe that it is because of individual's smartness that the body or the senses or the intellect function. On the other hand it is but because of His presence the world is in order. As Bhagavat gita proclaims the unreal has no existence while real does disintegrate into non-existence (nasato vidyate bahvo nabhavo vidyate satah). Every thing derives its existence and sustenance from the Lord Almighty. What Sadashiva Brahmendra teaches here is that one should be detached to all this, through the attachment to God. One cannot give up anything in the world, but ego should be surrendered to God. Minus God there is no essence anywhere. All appearances will ultimately dissolve in God.

Eva iti: Indeed it is so. The stress is to point out the essence-less nature of appearances and disappearances.

Manasi manvanah : Realizing in his mind, manvanah actually refers to manana or the remembrance of the Truth and keeping the head above the waters while swimming.

Paryati patitasah: Wanders around with all desires crushed. This is the state of the Paramahansa in whom there remains not a trait of

desire. His desires have all got destroyed and ignorance has become like a burnt rope which is useless for binding. In fact the yogi realizes that this ignorance is the vibhuti or the sacred ash or the mahima of the Supreme Reality. The yogi sees the entire perceptible world as the vibhuti of the Lord.

Pragalita madamanamatsaryah: The ego, pride and jealousy being extinguished (the yogi wanders).

The author of the text has the cosmic view which is called the jnanadrsti. Just as in the dreams somebody was moving and many objects were in motion, after waking we realize that nothing was moving in fact. So also here the awakened yogi is detached and disconnected from the world that he once experienced. He sees himself untainted by the world as we feel untainted by the dream objects when we wake up.

Verse 13

Na atmani kimcit maya tatkaryam va asti vasatuto vimale
Iti niscayavan antah hrsyati ananda nirbbaro yogi.

The yogin being full of bliss, rejoices at heart, knowing for certain that in the immaculate self there is really no maya nor any of the least consequence of its touch. An absolute surrender to God will remove the karya or the effects of maya. This is well shown in the Xth chapter of Gita where only after Arjuna completely surrenders to Krishna as “Param Brahma Param Dhama..” that the Lord reveals Himself in his all pervasive form to Arjuna. Arjuna detached himself from everything in the Xth chapter, so much so that he was not even at that point thinking of victory or loss in the war. His only attachment was to the Lord, his master. Then the Lord declares to him the most compassionate statement “nimitta matro bhava”. One cannot do anything with the mind, body or intellect is shown when the warrior Arjuna declares to Krishna that he could not string his bow against the enemies. Hence the truth is that one has to detach oneself from the mind, body, intellect

and lose the sense of doership. The detachment with these and attachment with God is required. Krishna says here that just be quiet, a nimitta, and the victory will be yours. It is not an advice to quit the battle-field, but the ownership of action, in the form of “I am fighting the war” etc. When this complete surrender unto the Lord happens, then one realizes that there indeed was no birth or death.

Na atmani kimcit maya: There is not an iota of maya here. At this state of total surrender there is not an impression of maya. Maya itself becomes like a burnt rope that has no power to bind. Every thing is seen as a mere appearance at this stage.

Na tatkaryam: The effect of maya is also not there. The “I” or the ego has vanished completely. There is no feeling that I am teaching and she or he is my disciple.

Vastutah: In reality (the effect of maya is not on them). There is complete certainty and steady fastness in them which further strengthened by the grace of God.

Verse 14

Tvam aham abhimanahina modita nana janacharah

Viharati balavat eko vimala sukhambhonidau magnah.

The Yogin spots like a child, plunged in the ocean of pure bliss and delighted with the diverse actions of men without any feeling of “you” and “I”. The term “viharati” represents joyful predisposition such as music. The yogi sings with great joy as mentioned in the Taittiriya Upanisad III Valli and 10th anuvaka, :

Etad anandamayamatmanamupasamkramya, Imanlokan kamanni kamarupyanusancharan. Etd samagayan aste. Ha—vu ha—vu.

“Then attaining this Anadamaya self and eating what he likes and assuming forms according to his wishes, travels through these worlds,

and sits singing the Sama song Ha—vu ha—vu etc”.

The yogi drowned in cosmic intelligence and in a constant contact with Supreme Reality will sport joyful singing. Such a state of joy is called savikalpa samadhi. In such a state of being the identification between “I” and “You” is total. In this samsara there are many many people and all think and act differently, directed by their nature, svabhava. (svabhavastu pravartate). We if look into our dreams, there too we act, eating, fighting, talking and so on. But when we wake up we realize that all things were happening within us and the entire universe was within us. At the same time we do not feel attached or connected or tainted by the acts performed by us in the dreams. It was the mind, the svabhava working. This experience has to be brought to the waking state. The verse of Gita:

Prakrteh kriyamanani gunaihi karmani sarvasah.
Ahamkaravimudatma kartahamiti manyate.

“All actions are performed, in all cases, merely by the Qualities-in Nature (Gunas). He, whose mind is deluded by egoism, thinks “I am the doer”. In the waking state also all actions are actually performed by the natural forces, but the wicked man deludes himself into thinking that “I am the performer of the action” and gets bound to all actions. But one who knows the truth understands the mystery of work and does not get attached to them.

Tattvavittu mahabaho gunakarmavibhagayoh
Gunagunesu vartanta iti mattva na sajjate.

“But he who knows the truth, o mighty-armed, about the divisions of the qualities and (their) functions, and he who knows that gunas as senses move amidst gunas as objects, is not attached.” When the grace of God descends on the person, one is endowed with intuition, a magnetic touch of cosmic consciousness. With the dawn of intuition one understands the unity of dream, wakeful and deep-sleep states and gets free from attachment of all the deeds performed. Things are

seen to work in this unity, like Hiranyagarbha and Virat but none is involved in the actions. The actions occur as a matter of fact. The sun, moon and the five elements work incessantly but remain unattached. This is a secret that one has to understand failing which one gets sunk in the quagmire of actions. How to get rid of these senses of involvement and attachment? It can be done only by surrender to God. This is necessary and essential to understand the working of nature. Just as in swimming, the swimmer keeps the head off the waters while swimming, so also while living in the world, one has to keep the head above the gunas and watch the world carefully. One has to know that one is beyond the gunas, and the mundane world, one is in essence sat chit and ananda. In the state of surrender when yogi understands that one is not actually performing anything, the division of “I” and “You” escape the attention and the yogi is liberated. Such a yogi sports and revels and really enjoys all actions with the spirit of detachment. This is comparable to watching a drama performance. Once I was invited to attend an annual function of Sanskrit Dept in a college in Delhi University. A student acted like a mad woman with paint on her face and torn clothes. She also had put some twigs and straw on her hair and looked like a mad person. She acted very well. As soon as the function was over she came to me and asked if her acting was good. I praised her acting and also called her parents who were watching the play and admired her acting abilities. I told them that she acted very well, and all of us enjoyed because we knew that she was only acting. But on the other hand “if you were really mad would we have appreciated this?” I asked them. Here lies an important point. One who is free from the ego and division of “I” and “You” can enjoy everything. If one were to get really involved with attachment then one cannot sport in the event. Since the girl was not really mad one enjoyed her performance and on the other hand if she was really mentally unsound one could have felt nothing but sorrow. The yogi will watch the whole world as a drama, where each one is acting as a mad person, doing this

or that. Such a yogi delights like a young lad who swims, dives deep and plays in the plays in the waters of ocean of purity (because it is division-less), beauty (because there is no cause of anxiety or frustration), and bliss (because it is the ocean of knowledge and peace). Infact the Lord, the supreme being also is sporting delightfully like a small lad. The lord plays in the macrocosm and microcosm. (khelati pindande bhagavan) singing Hamsah Soham, Soham Hamsah, paramatmaham, paripurnoham: I am indeed That, and That indeed is Me. I am the supreme and perfect. Such a play is happening in our Hearts at all times. All individualities, all objects, all Gods, all beings become one in the Heart. One need to have but total surrender to God and Lord does not forsake anyone at anytime. This is the ultimate secret. Surrender and devotion are the twin keys that open the doors to Knowledge and Godliness. Without exception, undoubtedly God lives within all of us and is all pervading and permeating. If we understand this and surrender with devotion, God will definitely bless us. This is an assurance given by the Lord Himself in Gita:

Manmana bhava, madbhakto madyaji mam namaskuru
Mamevaishyasi satyam taë pratijanae priyosmi mae.

“Fix your mind upon me, be devoted to me, sacrifice for me, bow down to me, you shall come, surely then, to me alone, truly I promise to you, as you are dear to me.” This is the promise of God, his words are true and truth alone will prevail. When we devotedly surrender to Him he is but bound to bless us. In his infinite compassion he says “ my devotee has come to me and I shall always be with him”. Bhishma and others had his grace, and with surrender and love we too shall be blessed by his grace.

TO HAMSA YOGA MEMBERS

Dear reader,

Because of shortage of manpower, non-proximity of printing facilities, lack of infrastructure, apathy of members, Swamishree becoming antharmukha etc. we feel that publication of Hamsa Yoga can not be continued too long.

Swamishree, the strength behind all matters, being alone and aged, is inclined to remain antharmukha and as such becoming indifferent to all ashramam activities including this publication; consequently this may be the last issue of Hamsa Yoga.

You have been our valuable member. We appreciate your patronage and encouragement, and hope to be excused for the disappointment of not receiving Hamsa yoga, which we are sure you enjoyed reading. We welcome you to continue your association with this ashramam, participate in and take advantage of our activities and services. We also wish to inform all our members that those who want to get back the unexpired portion of their membership fee, may kindly intimate us the amount due to them and we will arrange to remit the refund.

On behalf of Swami shree we would like to take this opportunity to thank all those who have been specially helpful in one way or the other to the Ashramam.

Thank you.

**Management Committee
Hamsa Ashramam.**

HAMSA UVACHA

K. Sheshanna (Bangalore)

I can meditate for half an hour. Beyond that it is difficult. With recitation of Veda or reflecting on the mantras it is not so difficult, I can sit for an hour or more. But how do you sit and meditate for two three hours? It is just impossible for us to sit that long. Mind does not allow to sit.

Hamsa: It needs practice. *Abhyasena vairagyena cha grihyate* (Gita) - by constant practice and by dispassion, disinterestedness, in mundane matters one can train the mind to sit long time. You have to make the mind understand that meditation is for its own good (*shreyas*) and the worldly matters though appear pleasant (*priya*) are not really good and thus train yourself gradually to increase the time. The problem arises only until you reach *Samadhi*. Once you are in *Samadhi*, you are beyond mind and beyond time(*kalatita*). It is the mind that counts time and gets tired or bored. It wants variety; that is why it hops from object to object. In *Jnana Samadhi* mind does not exist to count time, and as in sleep you don't know how the time passes, and you are in timeless eternity. You get bliss and more refreshed in *samadhi* than the sound sleep.

What is important is, steadiness and concentration of the mind in meditation, and not how long you sit. If the mind stays steady it is worth sitting longer, if it does not, then it is no use sitting more than an hour.

Karma yoga is suggested for those who cannot concentrate. Keep the mind fixed on the *karma* (work) you are doing, don't let it wander elsewhere. Usually you will be doing physical work, but mind will be wandering somewhere else. For example if you are doing *puja* keep the mind fixed in *puja*. Most people will be worshipping mechanically, (hand will be ringing the bell, tongue chanting *mantras*), but the mind will be playing havoc somewhere in the city market. Keep the mind attentive to the work at hand, don't let it wander, then when you meditate (which is also a kind of work for the mind) your mind will be attentive to meditation and won't get bored.

A. Mattoo(Bangalore)

1. You have appeared in my dreams many times, and many times my problems have disappeared following the visions. For example, once I had slept with a heavy back ache. You came in dream, held me on my shoulders from back side and gave a sharp jerk. Then when I woke up all my back ache had disappeared. What is this? Do you really come in the dream or is it all my imagination? I had not remembered you before sleeping either.

Hamsa: This happens because of your faith and devotion in Guru. The Self in you and in this body(in me) is the same universal consciousness which pervades the entire universe. Although you are THAT, you are not aware of it and do not know of it. The Self in this body (me) is also the same but it is aware of it and is one with It. That Universal Consciousness (*Brahma*), being very kind to you due to your faith takes pity on you. It projects the

dream scenery from within you and appears in this (my) body form and helps you in your trouble, because you deserve it.

Gururbrahma gururvishnurgururdevo maheshawrah |
guruh sakshat parabrahma tasmai shri gurave namah||

You have that kind of firm faith in Guru as explained in this *sloka*. Guru's grace is the same as God's grace. Therefore God, who is your own Real Self but is veiled from you, comes in the form of Guru, who is *Parabrahma* himself, and favours you. Because Guru and God are one. This mortal frame, really did not come to you in dream or thought of helping you in dream

2. Now this is not a dream. Once I was driving to the Ashramam. I had no petrol when I started, and I could not get petrol anywhere on the way. I came to the Ashramam and on return journey I forgot all about petrol and went back home all the way (about 140 Km) quite safe without fuel. That was a miracle, a real experience. How did it happen?

Hamsa: That again is God's grace and a blessing, a divine act, because of your faith. Similar experience was reported by some people who came from Chennai. They started at night, also could not get petrol anywhere on the way, even then they drove all night, without petrol and without getting stranded on the way. When they reached here in the morning there was still some fuel left; they were all wonders. To another sincere devotee Bhagavan appeared in physical form to protect and avert his imminent death. God has special ways to help His devotees in

order to increase their faith and devotion so that they do not get dismayed and lose faith. He only knows what happens where and when, and who deserves His help.

Smt. Kamat (Bangalore)

Do the sages who had sakshatkara (God realisation) come to know the future? Ancient Rishis are said to have Trikaala Jnana (Knowledge of past, present and future).

Hamsa: First you should know what is *sakshatkara* and what is *trikala jnana*. Appearance of the *Ista Devata* (favourite deity) in human form to a devotee and blessing him, called *Sakar* or *saguna* manifestation is one kind. In this the devotee retains his individuality; he remains separate from God. This is the way Lord Vishnu appeared before Prahlada, Dhruva and many others.

The second kind is the realisation of the Self as *Parabrahma*. Here the devotee loses his individuality and merges and becomes one with *Parabrahma*. Everything including himself, his body and mind, the universe all become Brahma. He realises that out of ignorance or Maya he had thought himself separate from God. Now God is not different from him. This is *Nirguna* or *nirakar* Realisation. Now that Maya is destroyed he perceives the world as one continuous *Brahma swarupa*. Such a *Jnani* is beyond *kala* or time, because time is also a deluding potency of *Brahma*. The past present and the future affect him who is under the sway of Maya; but a *Jnani* is beyond Maya and the influence of time, he is *Kalatiee* (beyond time) and therefore time has no

meaning to him. The knowledge that there is only Brahma; name, form and time, past, present and future are mere illusions of the ignorant mind, they really do not exist except in the deluded mind is the *trikaala jnana*. Ancient Rishis were beyond the limitations of time and therefore were *trikala Jnanis*. Telling the future of some worldly person is not the *trikala jnana*, that is only *ajnana*. Such fortune tellers predict only ignorance and enter in to deeper bondage.

What is *Brahma*? *Satyam Jnanam Anantam is Brahma*. *Satyam* or *Sat* means existence, *Jnanam* knowledge, not the means mundane knowledge, but awareness as witness, and *anantam* means unlimited. There is no time factor in it, so only the created world has the time factor in it. What is created is *Maya*. A *Jnani* is beyond *Maya*, he exists (lives) in timeless eternity.

Padmanabhan (Bangalore)

1. Two terms in the book ‘scientist's search for truth’, *Antharmukha* and *Ananya bhakti* were asked to be explained.

Hamsa: *Antharmukha* means Self-non-self enquiry (*Atma-anatma vichara*). Our sense organs go outward to receive the external stimuli. They are made out-going for the purpose of protection of the body, like for example, you use eyes to watch your path so that you don't fall in a ditch, and tongue to taste the food so that you don't take poison and die, use hearing to listen and educate yourself. Senses and the mind examine the external

appearance of the objects, and decide their utility to the body. But mind goes a step further and examines everything in narrow minded selfishness for one's own enjoyment at the expense of or doing harm to others. This is called *Bahirmukha* (looking things at their face value). *Antharmukha*-looking inward, means to look inside, going beyond the face value, and examining their worth in terms of their permanence and Reality. When you look superficially everything appears real, world is as real as you see through your physical eyes. Your sensual experience, your passions, emotions are all real. But when you analyse and look inside, everything becomes perishable and unreal. Analyse your own body; the birth, growth, decay and the death; the three states of experience it undergoes-waking, dream and deep sleep, pain and pleasure. Nothing is permanent, everything is fleeting and perishable. The whole universe becomes unreal. Then you wonder if there is anything real in this world, and search for what is Real. The scriptures and the sages tell you that Atma, the Self, who has no changes, who pervades everything, who is the witness of the changing world, alone is Eternal and Real. An enquiry into that Atma who is the essence and the substrate on which the universe stands, and perceiving Him in everything in the universe including yourself, realising the non-dual Self and dwelling in the Self, is being *antharmukha*.

2. *Ananya Bhakti*.

Hamsa: *Ananya* means undivided, devoted to no one else. *Anya* means other, *na anya is anaya which means one else*. *Bhakti*

is devotion. Devotion, care, attention to another person or thing is possible if another person or thing exists. A Self Realised person sees only the Self in everything and everything in the Self, so there is none other than the Self. So his attention is undivided. He sees only the Self and abides in the Self all the time. This is *Ananya Bhakti*, undivided or uninterrupted dwelling in the Self. It is same as *antharmukha*.

K.M.Shekar(Bangalore)

When and how will I see God?

Hamsa: You are already seeing Him and living in Him. He is within you and you are talking (and doing whatever you do), only because of His presence in you. You as an individual do not exist without Him. This whole world is God. There is nothing but God everywhere. You may be thinking that a Human figure with four hands, two heads, four eyes etc. is God and in that form He should come and stand before you and declare “I am God”. That is grossly limiting the limitless God to a tiny creature; and that is wrong understanding. Standing in the middle of mighty ocean and you are saying “This is not water. I want to see water in a drop” . See God in everything and everywhere, see His shakti in every action even in the movement of a blade of grass, see His movement in every second (time); then you will find Him all the time. There are three stages in man’s evolution and understanding the world. First he thinks the world is real as it appears. He (the body), his relations, his possessions, are all objects for his enjoyment and he should make best use of it and

enjoy life fully. In the second stage after studying scriptures and listening to the sages he begins to doubt the reality of the objective world, and thinks they are illusory. The third stage comes after long sadhana and realising the Self. Then he sees everything, including himself as God and nothing but God and there is nothing to enjoy in this world. He feels normal enjoyment is suffering in disguise. Nothing changes during man's evolution through these three stages. God does not change, the world does not change, man also does not change. What changes is only his knowledge, his understanding of the universe. It changes from ignorance to wisdom (jnana), from darkness to light and an ordinary man becomes a sage.

T.Venugopal (Bangalore)

Is renunciation also a form of tapasya?

Hamsa: Indeed it is. Mind does not like to give up its possessions. Mind desires all the objects of enjoyment, comforts of the body, self esteem, whatever it already possesses and aspires to possess. Mind and senses oppose and fight against their deprivation and this fight generates heat in the mind. *Tapah* means heat. Renunciation involves forcing the mind to divest of its desires; which does require considerable courage. Only a strong person can do it, weak person cannot renounce. Renunciation of ego, which is equivalent to surrender, is the most difficult thing to do; it is the highest form of *tapasya*, the greatest achievement.

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಮೃತವಾಣಿ.

ರನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಡು ಮುತ್ತು ಮಗು.

ನಾಯಿಯು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಯಿ ಇದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬೊಗಳುತ್ತದೆ. ಹಗೆಯಿಂದ ಅದರಡೆ ಭಾವಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಿಗೆ ಮುಖ ಬಡಿದು ಗಾಯಗೊಂಡು ರಕ್ತ ಸುರಿಸಿದರೂ, ಅಲ್ಲಿ ನಾಯಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಡಲಾರದು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಚಿಕ್ಕ ಮಗು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಗು ಇದೆ, ಅದರೊಡನೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದೆಣಿಸಿ ಬಳಿಗೆ ಸರಿಯುವುದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರರಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನಗುವುದು, ಅದರ ಕೂದಲು ಎಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು. ಆದರೆ ನಾಯಿಯಂತೆ ವೈರ ಭಾವ ತಾಳಲಾರದು. ಇದು ಲಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮ ಪಡೆದಾಗ ಹೊಂದಿದ ಬುದ್ಧಿಯ ವಿಕಾಸ, ಈ ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾದಪ್ರತ್ಯೇಕನೇ ಹಗ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾರ.

ಆದರೆ ಮಗುವಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಾದ, ಉಪದೇಶ ಹೇಳಿದರೂ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂಥಾದ್ದು ತನ್ನದೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನ ಬರಲಾರದು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಆ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಶರೀರ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಅದೇ ಮಗು. ಆವಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವುದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಲ್ಲ ಎಂದು ಯಾರು, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ನಂಬಲಾರದು.

ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ರೂಪಗಳಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ. “ಪ್ರಹ್ಲವ ಜೀವಃ ಸಕಲಂ ಜಗತ್ಸ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಭಗವತ್ಪಾದರು. ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಜೀವವೂ ವಿಶ್ವವೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಯಾವಾತನ ಬುದ್ಧಿಯು ಪಶುವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿಲ್ಲವೋ, ಆತನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರುವಂತೆಯೇ ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದೆಣಿಸಿ, ಪರಮಾತ್ಮನದ್ದೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಾದ ಜೀವಗಳನ್ನು ನಾಯಿಯಂತೆ ಶತ್ರು ಅಥವಾ ಮಿತ್ರ ಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವನು. ಪ್ರಪಂಚವೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿಸಿ, ಅಂದರೆ, ಯಾರನ್ನು ಶತ್ರು ಎಂದೆಣಿಸುವನೋ ಅವನು ಈತನಿಗೆ ಶತ್ರುವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವನು, ಮಿತ್ರನು ಮಿತ್ರನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವನು. ನಾಯಿ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಯಿ ಕಡೆ ಕೆಚ್ಚಲೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಾಗ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೂ ಎದುರಾಗಿ ಕೆಚ್ಚಲು ಓಡಿಬರುವಂತೆ, ಈ ರೀತಿ ನಾಯಿಯಂತೆ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟದುರಿತಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವನು.

ಮಗುವಿನ ಬುದ್ಧಿಯವರೆಗೆ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದ ಮನುಷ್ಯನು , ಪ್ರಪಂಚವು ಸತ್ಯ ಎಂದೆಣಿಸಿದರೂ, ಅದರೊಡನೆ ವೈರ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ ಸುಖವಾಗಿರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನು. ಆದರೆ ಆ ಸುಖವು ಅವಿದ್ಯೆಯ ದಸೆಯಿಂದಾದುದರಿಂದ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರದೆ

ಪದೇಪದೇ ದುಃಖವನ್ನನುಭವಿಸುವನು. ದುಃಖವರ್ಜಿತ ಸುಖವನ್ನರಸುತ್ತಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಯನ, ಸತ್ಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಈ ಇಂದ್ರಿಯ ಜನ್ಮ ಸುಖವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ, ಜಗತ್ತು ತೋರುವ ಹಾಗೆ ಸತ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರಿವು ಹುಟ್ಟುವುದು. ಸತ್ಸಂಗ, ಸಾಧನ, ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನಾಚರಿಸಿ ಬುದ್ಧಿವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿ, ಇಂದ್ರಿಯ ಜನ್ಮಸುಖವು ಒಂದು ಛಾಂತಿ, ಜಗತ್ತು, ಮಿಥ್ಯೆ, ಪರಮಾತ್ಮ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರಿದು ಬ್ರಹ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆದು ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಾನುಭವ ಪಡೆದ ನಂತರ ತಾನು ಸಮೇತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವು. ಅಜ್ಞಾನವಶದಿಂದ - ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದರೂ, ಕನಸ್ಸಿನಂತೆ ಇದೂ ಮಿಥ್ಯಾ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಒಮ್ಮೆ ಈ ಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದಾದರೆ, ಅದನ್ನು ಯಾರಿಂದಲೂ ಯಾವ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ನಾಮರೂಪಗಳು ಸತ್ಯವಾದರೆ, ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮ.

ಸರ್ವಂ ಬಲಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ (ಛಾಂದೋಗ್ಯ).

ಇದೆಲ್ಲವೂ ಜಗತ್ತು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದೆ.

ಇದನ್ನೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ

ನಾಸತೋವಿದ್ಯತೇಭಾವಃ ನಾಭಾವೋ ವಿದ್ಯತೇ ಸತಃ ||

“ಅಸತ್‌ಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲ. ಸತ್‌ ಗೆ ಅಭಾವವೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಇಲ್ಲದ ವಸ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇರುವ ವಸ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲವಾಗಲಾರದು. ತೋರುವ ಪ್ರಪಂಚ, ಈ ಶರೀರ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹುಟ್ಟುವ ಮುಂಚೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ತಮೇಲೂ ಇರಲಾರದು. ಈವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ತೋರಿಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ (ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ದೃಶ್ಯದಂತೆ) ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಸಕ್ಕರೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಅನೇ, ಕುದುರೆ, ನಾಯಿ ರೂಪದ ತಿನಿಸುಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಿಜ ಎಂದು ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ಪ್ರೌಢರು ಮಿಥ್ಯೆಯೆಂದೂ, ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಕ್ಷಣ ರೂಪ ಕರಗಿ, ಸಕ್ಕರೆಯಾಗಿಯೇ ಇರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ನಾಮ ರೂಪಗಳು ನಿಜವಾಗಿರದೆ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗುವಂಥಾದ್ದಾಗಿದ್ದು ಅಶಾಶ್ವತ, ಮಿಥ್ಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶೋಕ, ಮೋಹ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಅರ್ಜಿತಸಂಪತ್ತು, ಕನಸ್ಸು ಬೀಳುವ ಮುಂಚೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚಿತ್ತ ನಂತರವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ನಿರುಪಯೋಗಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವವೂ ವೃಥಾ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಸಂಪತ್ತು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸರ್ವಧಾ ವೃಥಾ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಯೂ, ಇಲ್ಲಿಯ ಉಪಭೋಗಗಳೂ ಮಿಥ್ಯೆ. ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ವ ಒಂದೇ ಸತ್ಯ. ಅದೇ ನಾನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವೇ ನಿಜವಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನ.

* * *

ಹಂಸಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಮನವಿ.

ಪ್ರಿಯರೇ,

ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಕೊರತೆ, ಮುದ್ರಣದ ಅನಾನುಕೂಲತೆ, ಓದುಗರ ಉದಾಸೀನತೆ, ಸ್ವಾಮಿಶ್ರೀಯವರ ಅಂತರ್ಮುಖಿತ್ವ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹಂಸಯೋಗವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಶ್ರಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಭೂತವಾದ ಸ್ವಾಮಿಶ್ರೀಗಳು ವಯೋಧರ್ಮದಿಂದಲೋ, ಆರೋಗ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೋ, ಆಂತರಿಕ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೋ ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದು, ಹಂಸಯೋಗ ಪ್ರಕಾಶನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿರಕ್ತರಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಚಿಕೆಯೇ ಕೊನೆಯದಾಗಬಹುದು.

ತಾವು ಓದಿ ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಂಸಯೋಗವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೈ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ನಾವು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮುಂಚಿನಂತೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಾವು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ವಿನಮ್ರ ವಿನಂತಿ.

ಹಂಸಯೋಗದ ಚಂದಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಕಟ್ಟಿದವರು ಶೇಷಾಂಶವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವವರು, ಅವರ ವಿಳಾಸದ ಮೇಲೆ, ತಮಗೆ ಸಲ್ಲಸಕ್ಕ ಹಣ ಎಷ್ಟೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಹಂಸಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ತನುಮನಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ, ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಹಂಸಾಶ್ರಮ
ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ.

ಹಂಸ ಆಶ್ರಮಮ್, ಅನುಸೋನಿ.

ಆಚರಿಸಲಿರುವ ಹಬ್ಬಗಳು

೧. ೨೧.೪.೨೦೦೨	ಭಾನುವಾರ	ಶ್ರೀ ರಾಮನವಮಿ
೨. ೨೪.೭.೨೦೦೨	ಬುಧವಾರ	ಶ್ರೀ ಗುರು ಪೂರ್ಣಿಮಾ
೩. ೧೫.೧೨.೨೦೦೨	ಭಾನುವಾರ	ಶ್ರೀ ಗೀತಾ ಜಯಂತಿ

ಹಂಸ ಉವಾಚ

ಕೆ. ಶೇಷಣ್ಣ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಾನು ಅರ್ಧಗಂಟೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿಕೊಂಡು, ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಗಂಟೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದು ಸುಲಭ. ಬರೇ ಧ್ಯಾನವೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ೨ ಗಂಟೆ, ಮೂರು ಗಂಟೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರಂತೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ಹಂಸ:- ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. “ಅಭ್ಯಾಸೇನ ವೈರಾಗ್ಯೇಣ ಚ ಗೃಹ್ಯತೇ”

ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಬಂದಾಗ, ಮನಸ್ಸು ವಿಷಯದ ಕಡೆ ಓಡದೆ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು. ಸಂಸಾರದ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ಕೊನೆಗೆ ದುಃಖವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವವು. ಧ್ಯಾನವು ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿ, ನಿರ್ವಾಣವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಅದೇ ಶ್ರೇಯಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಮನಸ್ಸು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬೇಸರ ತಾಳದೆ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿಕೊಳ್ಳು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಮಾಧಿ ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಧಿ ಮುಟ್ಟಿತೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು, ಕಾಲವೂ ಎರಡೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಕಾಲದ ಗಣನೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಶಾಂತವಾಗಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದರಂತೆ ಮನಸ್ಸು ನವಚೇತನಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಕೂತು ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕೂತರೆ ಸಾಕು. ಮನಸ್ಸು ಏಕಾಗ್ರವಾಗದವರಿಗೆ ಕರ್ಮಯೋಗವು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೆಟ್ಟಿಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಈಶ್ವರಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.”

“ಮಾಮನುಷ್ಮರ ಯುದ್ಧ್ಯ ಚ”

“ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡು.” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ. ಕರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡಬಾರದು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ

ವಿಗ್ರಹ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೈ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದೆ, ನಾಲಿಗೆ ವೇದಮಂತ್ರ ಪಠಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಮನಸ್ಸು ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗದೆ, ಶರೀರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲೇ ಮನಸ್ಸು ತಲ್ಲೀನವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಈಶ್ವರ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ಮ ಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವಾಗಲೂ (ಧ್ಯಾನವೂ ಮಾನಸಿಕ ಕರ್ಮವಲ್ಲವೇ ?) ಮನಸ್ಸು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು ಬೇಸರಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿರತೆ, ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮುಖ್ಯ, ಸಮಯ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ.

ಆಶೋಕ ಮಟ್ಟು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನೀವು ಅನೇಕ ಸಲ ನನಗೆ ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅದರ ನಂತರ ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಬಹಳ ಬೆನ್ನುನೋವಿನಿಂದ ನಾನು ಮಲಗಿದ್ದೆ. ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನೀವು ಬಂದು ನನ್ನ ಭುಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಲುಕಿಸಿದಿರಿ. ಮಾರನೇದಿನ ಎಳುವಾಗ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ನೋವೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಏನು ? ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೀರಾ ?

ಹಂಸ: ನಿಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಗಳೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅಂತರಾತ್ಮನೂ ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ (ನನ್ನಲ್ಲಿ) ರುವ ಆತ್ಮನೂ ಒಬ್ಬನೇ. ಅವನೇ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ, ಸರ್ವಜ್ಞ, ಸರ್ವಶಕ್ತ ಚೈತನ್ಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ನೀವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ನಿಮಗದರ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಬಂದು ಬೆನ್ನುನೋವು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದೆ ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುತ್ತೀರಿ. ಈ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೇ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಒಲಿದು ಈ ನನ್ನ ಶರೀರರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಗುರುಬ್ರಹ್ಮಗುರುವಿಷ್ಣುಗುರುದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ |

ಗುರುಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀ ಗುರವೇ ನಮಃ ||

ಎಂಬಂತೆ ನಿಮಗೆ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ದೃಢನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದರ ಕಾರಣ ನಿಮಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಗುರುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಅದರದ್ದೇ ರೂಪಗಳು, ಈ ನನ್ನ ಶರೀರವೂ ಅದರದ್ದೇ ಒಂದು ರೂಪವಾಗಿದೆ.

೨. ಇದೀಗ ಹೇಳುವುದು ಕನಸ್ಸಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವ. ನಾನು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೂ ಆಶ್ರಮ ತಲುಪಿದೆ. ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಬರುವಾಗ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಮರೆತೇ

ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಮನೆಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದೆ ತಲುಪಿದೆ. ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಇಲ್ಲದೇನೇ ಆ ದಿನ ಗಾಡಿ ಸುಮಾರು ೧೪೦ ಕಿ.ಮೀ. ಓಡಿತು.ಇದು ಹೇಗಾಯಿತು?

ಹಂಸ:- ಇದು ಸಹ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹ . ಅವನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದವರೂ ಅನುಭವವಾಗಿದ್ದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಚೆನ್ನೈಯಿಂದ ಹೊರಟಾಗ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ದಾರಿಯಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ವಾಹನ ಓಡಿಸಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದಾಗ ಮತ್ತೂ ಸ್ವಲ್ಪ ತೈಲ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅವರು ಬಹಳ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಸಮಯವಾಗಿದ್ದು ಯಾವ ವಿಪತ್ತು ಘಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಭಕ್ತರು ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಸತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ಅವರಿಗೇನೂ ಕಷ್ಟಬಾರದಂತೆ ಕಾಪಾಡುವುದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹ. ಅವನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ನಿರ್ದೇಶನ. ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತೆ, ಎಂಬುದನ್ನು ಆತನೊಬ್ಬನೇ ಬಲ್ಲ. ಹೇಗೇ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೂ ಆತನಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಅವನ ಲೀಲೆ ಯಾರೂ ಅರಿತವರಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಈ ಅಲ್ಪ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಅಥವಾ ತಿಳಿಯುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾಮತ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದವರಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆಯೇ? ಹಿಂದೆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನವಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲಾ?

ಹಂಸ:- ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆಂದರೇನೆಂದು ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಇಷ್ಟದೇವತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಮನುಷ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನವೀಯುವುದು ಒಂದು ವಿಧ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಧ್ರುವ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಹಾಗೆ ಇದು ಸಕಾರ ಅಥವಾ ಸಗುಣ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು.

ಎರಡನೇಯದು ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ. ಇದರಲ್ಲಿ “ನಾನು” ಎಂಬ ವಿಂಗಡವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವನಾಶವಾಗಿ, ತಾನು ಸಮೇತವಾಗಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು, ಅದಲ್ಲದೆ ದ್ವಿತೀಯ ವಸ್ತುವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅದ್ವೈತ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಾಯೆಯಿಂದ “ನಾನು ಬೇರೆ, ಪ್ರಪಂಚ ಬೇರೆ, ಪರಮಾತ್ಮ ಬೇರೆ.” ಎಂಬ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ತೊಲಗಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದೇ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ,

ಜ್ಞಾನಿಯು ಮಾಯಾತೀತನೂ, ಕಾಲಾತೀತನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲಾತೀತನಾಗುವುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವಾಗಲೀ, ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಶರೀರವು ಕಾಲಾಧೀನವಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನವು. ಅಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪರ್ತಮಾನ, ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ ಎಂಬ ಕಾಲಭೇದವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವುದು ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನವಲ್ಲ. ಸಂಸಾರದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವವನೂ, ಹೇಳುವವನೂ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಯಾ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆತನು ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದಾರಿ ಇನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ. ತ್ರಿಕಾಲಾತೀತನಾಗಿ ಸದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದೇ ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನ. ಹಿಂದಿನ ಋಷಿಗಳು ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದುದು ಇದೇ ರೀತಿ.

ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭನ್ , ಬೆಂಗಳೂರು.

“ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ” (scientist's search for truth) ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ‘ಅಂತರ್ಮುಖ’ ಮತ್ತು ‘ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿ’ ಇವುಗಳ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಹಂಸ:- ಅಂತರ್ಮುಖ ಎಂದರೆ ‘ಆತ್ಮ ಅನಾತ್ಮ’ ವಿಚಾರ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬಹಿರ್ಮುಖವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ ಶರೀರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ದಾರಿ ನೋಡಿ ನಡೆಯಬೇಕು, ಹಳ್ಳ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಬಾರದು, ವಾಹನದಡಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯಬಾರದು ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಬಹಿರ್ಮುಖವಾಗಿದೆ. ನಾಲಿಗೆ ರುಚಿನೋಡಿ ಹಿತವಾದದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು. ವಿಷ ತಿಂದು ಸಾಯಬಾರದು. ಮಧುರ, ಹಿತ ಭಾಷಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ, ಆತ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ಶರೀರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಹಿರ್ಮುಖವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಂಕುಚಿತ, ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇತರರ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನೇ ಬಯಸಿ ತನ್ನ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಸ್ತುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರದ ಬಾಹ್ಯ ದೃಷ್ಟವನ್ನೇ ಕಂಡು, ವಿಷಯ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುವುದು ಬಹಿರ್ಮುಖ. ಒಂದೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಬಿಡ್ತು, ಜಿಂಕೆ, ಆನೆ, ಚಿಟ್ಟೆ, ಮೀನು ಮತ್ತು ಭ್ರಮರ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತವೆಂದಾದರೆ, ಐದೂ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆನೇ ಮರುಳಾಗಿ ಬಲಿ ಬೀಳುವ ಮನುಷ್ಯನು ನಾಶ ಹೊಂದದೇ ಇರುವನೇ? ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಬಹಿರ್ಮುಖಿಯಾದವನಿಗೆ ನಾಶವೇ ಗತಿ. ವಿಷಯಗಳ ಬಾಹ್ಯತೋರಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೋಹ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಾಶವಾಗುವುದು ಬಹಿರ್ಮುಖ. ವಿಷಯಗಳ ಬಾಹ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಅದರ ಒಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು, ಅನಿತ್ಯತ್ವ ನಿತ್ಯತ್ವಗಳನ್ನು ವಿವೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸುವುದು ಅಂತರ್ಮುಖ. ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ

ಎಲ್ಲವೂ ರಮಣೀಯ ವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದು ಅದೇ ಸತ್ಯ. ಅದೇ ನಿತ್ಯವೆಂದನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಶರೀರ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಭೋಗ ವಿಷಯಗಳು, ಸಂಯೋಗ ಜನ್ಯ ಸುಖ, ಮನಸ್ಸು ಲೋಕ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ಎಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನೇ ವಿವೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅನಿತ್ಯ, ದುಃಖಮಯ, ಭ್ರಾಂತಿ ಮೂಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳೂ, ನಾನು ಸಮೇತ, ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ, ಕ್ಷಯ ಹೊಂದುತ್ತವೆ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಶರೀರ ಸುಖವಂತೂ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿಯೂ ಸುಖವಾಗಿಯೂ ಇರುವಂತಹದ್ದು ಏನಿದೆ? ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂತರ ವಾಣಿಯಿಂದ ಆತ್ಮತತ್ವ ಒಂದೇ ಶಾಶ್ವತವು, ಅದೇ ಸುಖ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತೆ. ಬಹಿರ್ಮುಖವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ, ಆ ಪರಮಶಾಂತಿರೂಪದ ಆತ್ಮತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅದನ್ನೇ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ, ತ್ರಿಗುಣಾತೀತ, ಕಾಲಾತೀತ, ತುರಿಯಾತೀತನಾಗಿ, ಅನಂತನಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪಿಯಾಗುವುದು ಅಂತರ್ಮುಖ.

ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯೂ ಇದೇ. ನ ಅನ್ಯಃ = ಅನನ್ಯಃ ಮತ್ತೊಂದು ಇಲ್ಲ. ಭಕ್ತನು ತಾನು ಬೇರೆ. ಪರಮಾತ್ಮ ಬೇರೆ. (ಅನ್ಯೋಸಾವನ್ಯೋಹಮಸ್ಮಿ) (ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ) ಎಂಬ ಭೇದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಉಪಾಸನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಾಧನೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಚಿತ್ತವು ಶುದ್ಧಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಭೇದ ಭಾವವು ನಾಶವಾಗಿ, ಅದ್ವಿತೀಯ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ, ಪರಮಾತ್ಮ ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಅದೇ ಆಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾದಾಗ ಭಕ್ತಿಯು ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಏಕ ಭಾವದಿಂದಿರುವುದು ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿ. (ನ ತುತದ್ ದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿ ತತೋಽನ್ಯತ್ ವಿಭಕ್ತಂ ಯತ್ರಶ್ಶೇತ್ - ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ)

ಶೇಖರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ದೇವರು ಹೇಗೆ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ?

ಹಂಸ:- ಈವಾಗಲೇ ನಿಮಗೆ ದೇವರು ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಒಳಗಿನೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಲ್ಲದೆ ನೀವು ಮಾತನಾಡುವ, ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಂಬ ವಿಂಗಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವರಿಲ್ಲದೆ ಇರಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಈ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ದೇವರಾಗಿದೆ. ಅವರಲ್ಲದೆ ಮಗುದೊಂದು ವಸ್ತು ಇಲ್ಲ. ಎರಡು ತಲೆ, ನಾಲ್ಕು ಭುಜ, ನಾಲ್ಕು ಕಣ್ಣಿರುವ ಮನುಷ್ಯಾಕಾರವು ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತು ನಾನು ದೇವರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ಭಾವನೆಯಾದರೆ, ಅದು ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ. ನಿರಾಕಾರ, ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ದೇವರನ್ನು ನಂಬಿ, ಪುನಃ ಅದನ್ನೇ ಒಂದು ಅಲ್ಪ ಮತ್ತು ತುಚ್ಛ ಜೀವಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣ ಬಯಸುವುದು

ಸರಿಯೇ? ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವವರೆಂದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳಿವೆ. ಪ್ರಥಮ ಅಂದರೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ, ನಾಮ ರೂಪಗಳು, ನಾನು, ನನ್ನ ಶರೀರ, ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚವೂ ಸತ್ಯ ಎಂದು ನಂಬಿ ಅವನ್ನು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಖಕ್ಕಿಂತಲೂ ದುಃಖವೇ ಜಾಸ್ತಿ ಎಂದು ಮನಗಂಡು, ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ, ಸತ್ಸಂಗಗಳಿಂದ, ಜಗತ್ತೆಂಬುದು ಮಾಯೆ, ಅಶಾಶ್ವತ, ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಅದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದೆಣಿಸುತ್ತಾನೆ, ಎಂದು ಮಾಯೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಎರಡನೇ ಹಂತ.

ಮೂರನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾರ ಪಡೆದು, ಎಲ್ಲವೂ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ನಾನು ನನ್ನ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ, ಪ್ರಪಂಚ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಮಾತ್ಮನೇ, ಪರಮಾತ್ಮ ಹೊರತು ಬೇರೊಂದು ವಸ್ತುವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಲೀ, ನಾಯಿಯಾಗಲೀ, ವೃಕ್ಷವಾಗಲೀ, ಯಾವುದೇ ಕಂಡರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ಆತನನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ ಅವನ ದರ್ಶನವು.

ವೇಣುಗೋಪಾಲ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ತ್ಯಾಗವು ತಪಸ್ಸು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ?

ಹಂಸ:- ತ್ಯಾಗವೂ ತಪಸ್ಸೇ. ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಾರ್ಥ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಿಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶರೀರೇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಗಳು, ಸಂಪತ್ತು, ಅಧಿಕಾರ, ಮಾನ, ಮರ್ಯಾದೆಗಳೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದೇ ತ್ಯಾಗ. ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತಿಸಿಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿರೋಧವು ಉಷ್ಣತೆ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ಸೆಂದರೆ ಉಷ್ಣತೆ. ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಣವೇ ತಪಸ್ಸು. ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ತ್ಯಾಗ, ಹಸಿವು ದಣವಿನ ಸಹನೆ ತಪಸ್ಸು. ಕಾಮವಾಸನೆ ಸಹಿಸುವುದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ತಪಸ್ಸು. ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡದಿರುವುದು ತಪಸ್ಸು. ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲವಿರುವ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯೇ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಬಲ್ಲ, ದುರ್ಬಲನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು, ಶರಣಾಗತನಾಗುವುದು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತಪಸ್ಸು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿ.

* * *

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನ

೩ ಸ್ವಾಮಿ ಪದ್ಮನಾಭಾನಂದ (ಹೃಷಿಕೇಶ್)

ಭೂತ, ವರ್ತಮಾನ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್‌ಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯಸ್ಥರಾದ ಮುನಿವರ್ಯರು. ಅವರು ಮಹಾನ್ ಬೋಧಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ನಿಷ್ಕಪಟಿಯಾದ ರಾಜಕುಮಾರ ಧ್ರುವನ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದಿದ್ದರು, ಹಾಗೂ ಅವನಿಗೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ, ಯೋಗಶಿಷ್ಯನಾದ ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಕಾಲದ ಸಹಾಯವೂ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವೂ, ದೊರಕದಿದ್ದರೆ ಧ್ರುವನ ಸಾಧನೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಯನು ಸಿದ್ಧನಾದಾಗ ಗುರುವೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಾರುವಂತೆ, ಬಾಲಕನಾದ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಧೃತಿಗಿಡದೆ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ಕುಮಾರ ಧ್ರುವನನ್ನು ಕಂಡು, ಅವರು ಬಹಳ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಂಡರು. ಎಲ್ಲ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತ ಬೋಧಕರೂ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕೊರತೆಗಳು ಎರಡನ್ನೂ ಮನಗಂಡವರೇ. ಎಲ್ಲರ ಮೇಲಿನ ಅನುಕಂಪ ಮತ್ತು ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರೇಮದಿಂದಾಗಿ, ಅವರು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಉಚಿತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಅವರನ್ನು ಸಾಧನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಬಳಲಿಸುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗೈಯಲು ದೃಢನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಎಳೆಯವಯಸ್ಸಿನ ಹಸುಳೆ ಧ್ರುವನನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಮೆಚ್ಚಿದರು ಹಾಗೂ ಅವನ ಮೇಲಿನ ಮರುಕದಿಂದ, ಅವನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿಯಹೇಳಿದರು.

ಜನವ್ಯಾಭಿಹಿತಃ ಪಂಥಾಃ ಸೈನಿಃ ಶ್ರೇಯಸ್ತವೇ |

ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವಸ್ತಮ್ ಭಜತತ್ ಪ್ರಣನಾತ್ಮನಾ || ಭಾ. ೪-೧-೪೦.

“ಎಲೈ ಕುಮಾರನೇ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯು ತೋರಿಸಿದ ಭಗವತ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾರ್ಗವು ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಂತಿಕ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅವಳ ಬುದ್ಧಿವಾದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರು ಮತ್ತು ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸು.”

ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಯಸ್ ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೇಯಸ್ ಪದದ ಅರ್ಥ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವ, ಅಮೃತತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಾನಂದ. ಶ್ರೇಯಸ್ ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ವಿಷಯಸುಖಗಳು. ನಾರದ ಮುನಿವರ್ಯರು ಧ್ರುವನ ತಾಯಿಯು ತೋರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶ್ರೇಯೋಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಅದನ್ನೇ ಅವನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಾದ ಧರ್ಮ ಅರ್ಥ (ಸಂಪತ್ತು) ಕಾಮ (ವಿಷಯಸುಖಗಳು) ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ (ಆತ್ಮಂತಿಕ ಪರಮಾನಂದ) ಪಡೆಯಲು ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯೇ ಸಾಧನವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ದಿವ್ಯವಾದ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು (ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ) ಧ್ಯಾನದ ಮತ್ತು ಪೂಜೆಯ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ, ಧ್ರುವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ “ಇದನ್ನು ನಿಷ್ಕೆಯಿಂದ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಅನುಸರಿಸು. ಯಾವ ಭಕ್ತನು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಭುವು ಭಕ್ತನ ಅಭೀಷ್ಟದಂತೆ, ಭಕ್ತನು ಕೋರಿದ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನು. ಆದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಭಗವಂತನ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವನೋ, ಅವನು ತದೇಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ಬಂಧಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಹಾನ್ ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೋನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಇತರರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನು ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಭಗವಂತನೇ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಇಚ್ಛಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಂತೆ, ಅವನು ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾನೇ ನಿರ್ಧರಿಸಲಿ ಎಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನಾರದರು ಗುರುಶಿಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧದ ಸನಾತನ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಭಗವಾನ್ ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಗೀತೋಪದೇಶದಲ್ಲಿ “ನಾನು ಈ ಪರಮಗೋಪ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ವಿವೇಕಪೂರ್ಣವಾದ ಬೋಧೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಚಿಂತನ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಮಾಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ನುಡಿದರು.

ಯಾವ ತಾರತಮ್ಯವೂ ಭೇದವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಭಗವದನುಗ್ರಹವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮನಾಗಿಯೇ ಲಭ್ಯ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವವನು ತಕ್ಕ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಲೇಬೇಕು. ಯಾರು ಪರಮಾತ್ಮಕೃತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರೋ, ಯಾರು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳ ಬೋಧೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟಿರುವರೋ, ಅವರು ಮಾತ್ರ ಗುರುಗಳು ತಿಳಿಯಹೇಳಿದಂತೆ ನಿಷ್ಕೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಹಾಗೂ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಅಭಾವ

ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯ ಚ್ಯುತಿಯೇ, ಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಬಂದೊದಗುವ ಎಲ್ಲ ಅಡ್ಡಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಪರಮಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸೋಲಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ಣ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಬರುವುದು, ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಶುದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಭಗವಂತ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪವಿತ್ರ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶನನ್ನು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಧ್ಯಾನದ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಧ್ರುವನು ಮಹರ್ಷಿಯ ದಿವ್ಯಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಕೋರುತ್ತಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಮಹರ್ಷಿಯ ಪವಿತ್ರಪಾದಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿಗೋಸ್ಕರ ಧ್ರುವನು ಮಧುವನದತ್ತ ಹೊರಟನು. ಇತ್ತ ನಾರದರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ಮಧುವನದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಲೋಪವಾಗದಂತೆ ಧ್ರುವನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದನು. ಮೊದಲ ತಿಂಗಳು ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಂದು ಉಳಿದ ಸಮಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಎರಡನೆಯ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಆರುದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೇವಲ ತರಗೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿರಾಮ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೂರನೆಯ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸೇವಿಸುವ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸಿದ್ದನು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಕೇವಲ ವಾಯುವಿನಿಂದಲೇ ಬದುಕಿದ್ದು, ತನ್ನ ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದನು. ಐದನೆಯ ತಿಂಗಳು ಒಂದೇ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಕಂಬದಂತೆ ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ನಿಂತು ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕುರಿತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಉಸಿರನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೃತ್ತುಂಡರೇಕದ ಬೃಹರಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ, ತನ್ನ ಹೃತ್ತುಂಡರೇಕದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪನನ್ನು ಕಂಡನು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತೊಂದರೆಯ ಕಾರಣವನ್ನರಿಯದೆ, ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಸಹಾಯ ಬೇಡಿದರು. ಇದರ ಕಾರಣ ಧ್ರುವನೇ ಎಂದರಿತ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ, ತಕ್ಷಣವೇ ಧ್ರುವನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಧುವನದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಧ್ರುವನು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಮುಂದೆಯೇ ಭಗವಂತನು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ, ಅವನು ಗಾಢ ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾಗಿ ತನ್ನ ಹೃದಯಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವನ ಗಮನವನ್ನು ಬಾಹ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಸೆಳೆಯಲು, ಭಗವಂತನು ಅವನ ಅಂತರಿಕ ದರ್ಶನವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು. ಧ್ರುವನು ಘಟ್ಟನೆ ಕುಲುಕಿ ಎಸೆದಂತಾಗಿ

ಹಠಾತ್ತನೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದನು. ಅವನ ಆನಂದವು ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದ ಪೂರವಾಯಿತು. ಭೌತಿಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತು ಹೊರಡದೆ ಮೂಕನಾದನು. ಆ ಆನಂದ ಪುಲಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವೈಭವೋಪೇತವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲು ಅಶಿಸಿದನು. ಆದರೇನು ಅವನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಮಾತುಗಳೇ ಹೊರಡದಾದುವು. ಭಗವಂತನು ವೇದದಮೂರ್ತರೂಪವಾದ ತನ್ನ ಶಂಖದಿಂದ ಅವನ ಕಪೋಲಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದನು. ದಿವ್ಯ ಶಂಖದ ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಿರರ್ಗಳವಾದ ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತಿಭರಿತ ಸ್ತೋತ್ರಧಾರೆ ಧ್ರುವನ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊರಟಿತು.

ಧ್ರುವನು “ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಸರ್ವಶಕ್ತನೂ ಆದ ಹೇ ಭಗವಂತನೇ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿವಂದನೆಗಳು. ನೀನು ನನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸುಪ್ತವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಶ್ರವಣ ಸ್ಪರ್ಷ ಕರಚರಣಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಚೈತನ್ಯ ನೀಡಿ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿದ್ದೀಯ. ಹೇ ಭಗವಂತನೇ, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ, ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಿಸುವ ಅವ್ಯಕ್ತ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀನು ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ. ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೀವಿಗಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತ್ರಿಲೋಕಗಳನ್ನೇ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತೀಯ. ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ದೊರಕುವ ಆನಂದವು ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವುದರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನು ಐಹಿಕ ಸುಖಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರೋ ಅವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಭ್ರಾಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಾಣುವ ಘನ ವಿಶ್ವರೂಪವಾಗಿ ತೋರಿ ಬರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ಹಾವುಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಮಾನವರು, ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಅರಿಯಬಲ್ಲೆವು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ನಿರ್ಗುಣ ಸ್ವರೂಪವು ನನ್ನ ಗ್ರಹಣ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದುದು. ಪದವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಮೀರಿದುದು. ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಕಲವೂ ನೀನೆ. ನಾನು, ವಿನಮ್ರನಾಗಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಶರಣು ಹೋಗುವೆನು. ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅವನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಭಗವಂತನು ಭಕ್ತನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ವೇದಾಹಂತೇ ವ್ಯವಸಿತಂ ಹೃದಿರಾಜನ್ಯ ಬಾಲಕ |

ತತ್ ಪ್ರಯಾಚ್ಛಾಮಿ ಭದ್ರಂತೇ ದುರಾಪಮಪಿಸುವ್ಯತಂ || ಭಾ.೪-೩-೧೯.

“ಹೇ ರಾಜಕುಮಾರನೇ, ನಿನ್ನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಏನೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾದರೂ, ನಾನು ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವೆನು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಯಾರೂ

ಪಡೆದಿರದ ಉಜ್ಜಲವಾದ ಧಾಮವನ್ನು ನಿನಗೆ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಜೊತೆಗೆ, ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ವಾನಪ್ರಸ್ಥನನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ದೀರ್ಘಕಾಲ ನೀನು ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತೀಯೆ, ಮತ್ತು ಉತ್ತಮನು ತನ್ನ ಸೇನಾಪಡೆಯೊಡನೆ (ವ್ಯುಗ್ರಯಾವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು) ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗ ಮರಣಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಉತ್ತಮನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೋಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅರಣ್ಯದ ಬೆಂಕಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅನಂತರ ನಿನ್ನ ಜೀವಿತ ಕಾಲ ಪೂರ್ತಿ, ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಡುತ್ತೀಯೆ. ನಂತರ ಯಾರು ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ನನ್ನ ಧಾಮಕ್ಕೆ ಏರಿಹೋಗುತ್ತೀಯೆ” ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಧ್ರುವನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ, ಭಗವಂತನು ಮೋಡಗಳ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ತನ್ನ ಮಲತಾಯಿಯ ಚುಚ್ಚುಮಾತುಗಳು ಅವನ ಸ್ಮೃತಿಯಿಂದ ಅಳಿಸಿಹೋಯಿತು. ಧ್ರುವನು ಅಂತಿಮ ಗುರಿ ಪರಮಾನಂದ ಕರಣದ ಆತ್ಯಂತಿಕ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ತಾನು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ತ್ರಸ್ತನಾದನು. ಧ್ರುವನು ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಕೃಪಾಶೀರ್ವಾದಗಳಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿತನಾಗಿ, ಹಿಂತಿರುಗಿ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಉತ್ಸಾಹದ ರಾಜನು ಆನಂದಪರವಶನಾದನು. ಧ್ರುವನ ಮಲತಾಯಿಯಾದ ಸುರುಷಿಯು, ತನ್ನ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟಳು ಮತ್ತು ಅವನ ತಾಯಿ ಸುನೀತಿಯೊಡನೆ ಧ್ರುವನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಆನಂದ ಭರಿತರಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ಯಸ್ಯ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾನ್ ಗುಣೈರ್ಮೈತ್ರಿಯಾದಿಭಿರ್ಹರಿಃ |

ತಸ್ಮೈ ನಮಂತಿ ಭೂತಾನಿ ನಿಷ್ಕಮಾಪ್ ಇವ ಸ್ವಯಮ್ || ಭಾ. ೪-೯-೪-೭.

ಯಾರು ಎಲ್ಲ ಸಹ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿ, ಅನುಕಂಪ ಇತ್ಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರೋ, ಅಂತಹ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಸುಪ್ರೀತನು. ಹೇಗೆ ಜಲವು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಅಧಃಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಯಾರು ಭಗವಂತನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗುವನೋ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಾವು ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಧ್ರುವನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸರ ಸಂದೇಶವೇನೆಂದರೆ, ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತನು ತನ್ನ ಆತ್ಯಂತಿಕ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು. ಭಗವಂತನ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಹಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

* * *

ಪುನರ್ಜನ್ಮ-೧೧

ೞ ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ.

ಅಶರೀರ ಜೀವಾತ್ಮ

ಈ ಜಗತ್ತು ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ (ಕರ್ಮ ಜಗತ್ತು), ಹಾಗೂ ಈ ದೇಹವು ಕರ್ಮಶರೀರವೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ, ಮಾನವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಕರ್ಮ ಮಾಡಬಲ್ಲನು ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಲು ಪುಣ್ಯವಂತನಾಗುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನರಕವಾಸಿಯಾಗಲು ಪಾಪಿಯಾಗುವುದಾಗಲೀ ಈ ಕರ್ಮದ ಮೂಲಕವೇ, ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವ ಲೋಕವೂ (ಸ್ವರ್ಗವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ನರಕವಾಗಲಿ) ಪಾಪ ಅಥವಾ ಪುಣ್ಯಾರ್ಜನೆಯ ಕರ್ಮನನ್ನಾಚರಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಕಾರ್ಯರಂಗವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಹಿಡುವಳಿಯ ಭೂಮಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಬೇಸಾಯಗಾರನು ಹೇಗೆ ಕೃಷಿಭೂಮಿಯ ತಜ್ಞನೋ ಹಾಗೆಯೂ ದೇಹವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಡೆಯನನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಇದಂ ಶರೀರಂ ಕೌಂತೇಯ ಕ್ಷೇತ್ರಮಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ |

ಏತದ್ಯೋವೇತಿತಂ ಸ್ರಾಹುಃ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಮಿತಿ ತದ್ವಿದಃ || ಗೀ.೧೩-೧

ಹಾಗೆಯೇ ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ದೇಹವನ್ನು ರಥಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನನ್ನು ಸಾರಥಿಗೂ ಹೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಆತ್ಮಾನಂ ರಥಿನಂ ವಿದ್ಧಿ ಶರೀರಂ ರಥಮೇವತು || ಕ.೧.೩.೩

ಕೃಷಿಕನು ಕೃಷಿ ಮಾಡುವ ಜಮೀನಿನಿಂದ ಹೇಗೆ ಬೇರೆಯವನೋ ಅಥವಾ ಸಾರಥಿಯು ರಥದಿಂದ ಹೇಗೆ ಬೇರೆಯವನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮನೂ ದೇಹದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇರುವವನು. ಒಬ್ಬ ಬೇಸಾಯಗಾರನು ತನ್ನ ಹಿಡುವಳಿಯ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಬೆಳೆಗೋಸ್ಟರ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯುವನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮವು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಒಂದು ಶರೀರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಗಳಿಂದ ಒದಗಿ ಬಂದ ಕರ್ಮ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಚಾಲಕನು ತಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಲು ಹೇಗೆ ಒಂದು ವಾಹನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವನೋ ಅದರಂತೆಯೇ

ಜೀವಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಶರೀರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಮಾನವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪ್ರಯಾಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ತಾನು ಅರ್ಜಿಸಿದ ಕರ್ಮಫಲ ಗುಣಧರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ಜೀವಾತ್ಮನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನರಕಕ್ಕಾಗಲೀ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾನವರೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಸೆಗಳೇ, ರಜೋಗುಣದಿಂದಾಗಿ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವ್ಯವಹಾರಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಸಕ್ತರಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತದೆ.

ರಜೋಧಿಕಾಃ ಕರ್ಮಪರಾ ದುಃಖೇಚ ಸುಖ ಮಾನಿನಃ || ಭಾಗ.೩-೧೦-೩೫

ಮಾನವ ಜೀವಿಗಳು ರಜೋಗುಣ ಪ್ರಧಾನರು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ತಪ್ಪುಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನೋವನ್ನು ನಲಿವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಪಾಪವನ್ನು ಪುಣ್ಯವನ್ನಾಗಿಯೂ ಕಂಡು, ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಾನುವರ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಅದರ ಹಿಗ್ಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ನಿಜಕ್ಕೂ, ಅವರನ್ನು ದುಃಖಗಳನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಶರೀರವು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಬೀಡು, ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾದ, ಕರ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಭೌತಿಕ ದೇಹವು ಆಚೀತನ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಜಡದೇಹವಾದರೂ, ಅದು ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯ, ಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರ್ಯರಂಗವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಶರೀರ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾಂಗಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸ್ವಭಾವತಃ ಪಾಪ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ, ನರಕ ಹೇತುವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿ ದುಃಖಕ್ಕೀಡು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಉಪನಿಷತ್ತು ಶರೀರವನ್ನು ಪಾಪಕೂಪವೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸವಾಯಂ ಪುರುಷೋಜಾಯ ಮಾನಃ ಶರೀರ ಮುಪ ಸಂಪದ್ಯ

ಮಾನಃ ಪಾಪೈಭಿಃ ಸಂಸೃಜ್ಯತೇ |

ಸ ಉತ್ಸಾಮನ್ ಪ್ರಿಯಮಾಣಃ ಪಾಪ್ಮನೋವಿಸ್ತಹಾತಿ || ಬೃ.ಉ.೪-೩-೮.

ಇಂತಹ ಜೀವಾತ್ಮನು ಜನ್ಮತಾಳಿದವನಾಗಿ ಶರೀರ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವಾದ ಪಾಪಗಳ ಸಂಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವಾಗ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಗಳ ಪಾಪರೂಪಿ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ರೂಪರಹಿತ ಆತ್ಮವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವುಗಳಿಲ್ಲದ್ದು, ಆದರೆ ಒಂದು ಶರೀರವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಾಗ ಜೀವಾತ್ಮನು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಶರೀರದ ಮೇಲಿನ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಸೆಗಳು ಮತ್ತು ಆ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ

ಉತ್ಪಟೇಚ್ಛಿ. ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಜ್ಞಾನ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಆಸೆಗಳು ಪಾಪಪೂರಿತವಾದವುಗಳು, ದುಃಖದತ್ತವೇ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಶರೀರಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪು ಬಂದಾಗ ಮತ್ತು ಜೀವಿಯ ವಾಸಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವಾದಾಗ ಜೀವಿಯು ಪಾಪಕೂಪದ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾನೆ (ಶರೀರ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಆಗೋಚರ ಪಾಪಗಳ ಜಡರೂಪಗಳು). ಶರೀರವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪಾಪಪಂಚಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಅವನ ಜೀವನವು ಬಹಳ ಪರಿಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಸುಮಾರು ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಆಯುಃ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಭಾಗಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾಗಿ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬದುಕುವ ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಆ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನುಳಿದಿರುವುದು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಮಾತ್ರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಡೆ ಪಕ್ಷ ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಕಾಲಮಾನವು ಏನಾದರೊಂದು ರೋಗದಿಂದ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕರ್ಮ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಖಪಡಲು ವಸ್ತುತಃ ಅತ್ಯಲ್ಪಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾರನು ಹಾಗೂ ಆಸೆಗಳನ್ನೂ ತೀರಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲಾರನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಮುಂಚಿನ ಆಸೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಈಗಿನ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಸೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಜನ್ಮದ ಮೇಲೆ ಜನ್ಮವೆತ್ತುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಜಾಗ್ರದಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತೆ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಜಾಗ್ರದಾವಸ್ಥೆ, ಹೀಗೆ, ಎಡೆಬಿಡದೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವಾತ್ಮನೂ ಕೂಡ, ಈ ಲೋಕದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ (ಎಂದರೆ ಒಂದು ಶರೀರದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಶರೀರಕ್ಕೆ) ಹೋಗಿಬರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಸಾರಿಯೂ ಹಳೆಯ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಶರೀರವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು ಮತ್ತು ಮರುಹುಟ್ಟು, ಹೀಗೆ, ಅವನು ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುವವರೆಗೂ, ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಇಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ದೇಹವು ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಮರಣವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರೂ, ಆತ್ಮವು ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಮಾರ್ಪಾಟಿಗೂ ಒಳಪಡದೆ ಅವಿನಾಶಿಯಾಗಿ ಅದಿ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಅದೇ ಅದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶರೀರಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ, ದೇಹಾತ್ಮ ಭಾವದಿಂದಾಗಿ, ಆತ್ಮದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸರ್ವತೋಮುಖಶಕ್ತಿಯು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಪರಿಮಿತಿಗೊಳಪಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ದೇಹಿಯಾದ ಆತ್ಮನು ಇಂದ್ರಿಯ ಗೋಚರ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಾಚೆಗಿನ ಜ್ಞಾನ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲಾರವರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನಾಗಲೀ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋದದ್ದನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅದರ ದೇಶಕಾಲಗಳ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲವನಲ್ಲ.

ತಸ್ಯ ವಾ ಏತಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯ ದ್ವೇ ಏವಸ್ಯಾನೇ ಭವತ ಇದಂ ಚ ಪರಲೋಕ |

ಸ್ಥಾನಂ ಚ ಸಂಧ್ಯಮ್ ತೃತೀಯಂ ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನಮ್ || ಬೃ.ಉ.೪-೩-೯.

ಅವನು ಎರಡು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ, ಈ ಲೋಕ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಲೋಕ (ಪರಲೋಕ). ಇವೆರಡು ಲೋಕಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಧಿಸ್ಥಾನವಿದೆ; ಮತ್ತು ಆ ಸಂಧಿ ಸ್ಥಾನವೇ ಅವನ ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಳ. ಈ ಸಂಧಿಸ್ಥಾನವು ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಶರೀರದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಶರೀರಕ್ಕೆ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದರಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಆತ್ಮವು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ಅಶರೀರವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವುದು, ಬೇರೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮತ್ತು ಮರುಜನ್ಮದ ನಡುವಿನ ಕಾಲಾವಕಾಶದ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ, ನಡುವಂತರದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೆರಳುವಾಗ, ಆತ್ಮವು ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸ್ಥಾನದ ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಆತ್ಮನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಚಲಿಸಬಲ್ಲನು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯಕಾಲದ ಅರಿವೂ ಸಹ ಇರುತ್ತದೆ.

ತಸ್ಮಿನ್ ಸಂಧ್ಯೇಸ್ಥಾನೇ ತಿಷ್ಠನ್ನೇತೇ ಉಭೇಸ್ಥಾನೇ ಪಸ್ಯತೀದಂ ಚ

ಪರಲೋಕ ಸ್ಥಾನಂ ಚ || ಬೃ.ಉ.೪-೩-೩

ಆ ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಂಧಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಿರುವ ಈ ಲೋಕ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಲೋಕ, ಎರಡೂ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಭೌತ ಶರೀರವಿಲ್ಲದೆ, ಅವನ ಚಲನವಲನಗಳು ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಯು ವಿಕಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಎರಡೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ (ಈ ಲೋಕ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕ) ಅವನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದ ಮೂಲಕ ಸಂಚರಿಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ, ಹಾಗೂ ಎರಡೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲನು. ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ಯಾವುದೇ ಗರ್ಭವನ್ನು (ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ) ಹೊಂದಬಹುದಾದರೂ ತನಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಡುಪುತೊಡುವುಗಳನ್ನು (ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರಕ್ಕೆ) ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನು ದುಃಖಕರವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು ಹರ್ಷದಾಯಕವಾದವುಗಳು, ಎರಡನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಶರೀರ ರಚನೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತನ್ಮಾತ್ರಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಮೂಲಾಂಶಗಳಿಂದ ತನಗಾಗಿ ಒಂದು ಕನಸಿನ ದೇಹವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅದರ ಮೂಲಕ ಹಿಂದಿನ ಪಾರ್ಥಿವ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮುಂಬರುವ ದೇಹಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ಎಂದರೆ ರಸಗಳು ವಾಹನಗಳು, ಆಟಗಳು, ಹೆಂಗಸರು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತು ಇನ್ನಾವ ಬೆಳಕು ಚಿಲ್ವವ ವಸ್ತುಗಳಾಗಲೀ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿಗಳಂತಹ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಬೆಳಕನ್ನೇ

ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಟವಾಟಗಳನ್ನಾಡಿ ಲೀಲಾ ವಿನೋದಗಳಿಂದ ಕರ್ಮಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೂಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಬಹಳ ಹಗುರವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಸಂಧಿಸ್ಥಳದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು, ತಾನು ಹಿಂದೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕರ್ಮದಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿದ್ದಂತೆ, ತನ್ನ ಈ ಸ್ತರದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಟ್ಟ (ಪಾಪ) ಕರ್ಮಗಳು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಾಪದಿಂದ ಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಎಸಗಿದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜೀವನವು ಹೇಗೆ ವರಪ್ರದವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಅದೇ ವಿಧಿ (ತತ್ತ್ವ) ಸಂಧಿ ಸ್ಥಳದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು, ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಮತ್ತು ರಾಗ ದ್ವೇಷಗಳು ಒಂದು ಭೌತಿಕ ಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ತೋರಿಕೊಳ್ಳುವವು. ಭೌತಿಕ ಶರೀರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಸುಖಕ್ಕೊಳಗಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಶರೀರಂ ವಾ ವ ಸಂತಂ ನ ಪ್ರಿಯಾ ಪ್ರಿಯೇ ಸ್ಪೃಶತಃ | ಛಾ-೮-೧೨-೧

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದೇಹಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿ ತುರಿಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಶರೀರದ ಪರಿವೇ ಇಲ್ಲದೆ, ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಆಸಕ್ತಿ ರಹಿತನಾಗಿ, ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಸ್ಸಂಗನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಎಂದರೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವೈತದ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳು ಅವನಿಗೆ ತಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುಖ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದು ಎಂಬುದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಅಶರೀರಾತ್ಮನು (ಶರೀರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀವಾತ್ಮನು) ಹೇಗೆ ಎರಡು ಲೋಕಗಳನ್ನು (ಭೂತ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್) ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಜೀವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದ ಈ ಕೆಳಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಕಥೆಯೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರಕೇತುವಿನ ಕಥೆ

ಸುರ ಸೇನನೆಂಬ ದೇಶದ ರಾಜ ಚಿತ್ರಕೇತುವು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಧನಕನಕಾದಿಗಳು, ಉತ್ತಮ ಶೀಲ ಸ್ವಭಾವಗಳು, ಯೌವನ, ಸೌಂದರ್ಯ, ವಿದ್ಯಾ, ದಾನಶೀಲತೆ, ಭಗವದ್ ಭಕ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಸುಗುಣಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭರವಸೆಯಿಂದ ನೂರಾರು ಹೆಂಡತಿಯರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಾಗದ ಬಂಜೆಯರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ರಾಜನು ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮಹರ್ಷಿ ಆಂಗೀರರು ರಾಜನ ಅರಮನೆಗೆ

ಆಗಮಿನಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದಿಂದ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು. ರಾಜನ ಭಕ್ತಿಯುತ ಸೇವೆ ಆದರಾತಿಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿನ ನಿಷ್ಕಾಂತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು, ಮಹರ್ಷಿಯು ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. “ಹೇ ರಾಜನೇ, ನೀನು ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದೀಯಾ? ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ತ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರು ರಾಜ್ಯಭಟಕಗಳ ಸರ್ವವೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆಯೇ? (ಮಂತ್ರಿಗಳು, ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಪ್ರಜೆಗಳು, ಬೊಕ್ಕಸ, ಭಂಡಾರ, ಸೇನೆ ಮುಂತಾದುವು) ನೀನು ಸದೃಢವಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಹರ್ಷದಿಂದಿದ್ದೀಯಾ?” ಅದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಕೇತುವು, “ಹೇ ಪೂಜ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ, ಸರ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದವರೇ, ನನ್ನ ಅಹಿತಕರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಾವು ಅರಿತಿದ್ದರೂ ಸಹ, ತಮ್ಮ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ನನ್ನ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸಂತತಿಹೀನನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಅತುಲ್ಯಶೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳಾವುವೂ ನನ್ನನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮರಣಾನಂತರದ ಅಂತಿಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ನನಗಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಸಂತತಿ ಇಲ್ಲದವರು ಮರಣಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ನರಕದ ಬಾಗಿಲುಗಳು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಕರಾಳ ನರಕದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಒಬ್ಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ಅಶೀರ್ವಾದವಾಗಿ ಕರುಣಿಸಿ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಅನುಕಂಪದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮಹರ್ಷಿಯು ರಾಜನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟು ವಿಶೇಷವಾದ ಆಹುತಿ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು (ಚರು) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಯಜ್ಞದ ಪ್ರಸಾದ ರೂಪವಾದ (ಶೇಷ) ಚರುವನ್ನು ಹಿರಿಯರಾಣಿಯಾದ ಕೃತದ್ಯುತಿಗೆ ನೀಡಿದನು. ನಂತರ ಅಂಗೀರ ಮಹರ್ಷಿಯು, “ಸುಖ ದುಃಖಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಆಗರವಾದ ಒಬ್ಬ ಪುತ್ರನು ನಿನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟುವನು. ಎಂದು ರಾಜನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಣಿಯು ಒಂದು ಆದರಣೀಯ ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಈ ಸಮಾಚಾರವು ರಾಜ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷ ಉಂಟು ಮಾಡಿತು. ರಾಜನು ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹುಮಾನಗಳಾಗಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದನು. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಮಗನನ್ನು ತಮಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಈ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮಾತೆರಾಣಿಯ ಸಹ ಪತ್ನೀಕರಿಗಿಲ್ಲಾ ವ್ಯಥೆಯನ್ನಂಟು ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಬಂಜೆಯಾದ ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡಂದಿರಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಗಳುಗಳಂತೆ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗಿಂದ ಅವಮಾನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ರಾಜ ಬಂಜೆ ಪತ್ನಿಯರು, ರಾಜನಿಂದಲೂ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವುದಲ್ಲದೇ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಸೇವಕರಿಂದಲೂ ಅಸಭ್ಯವರ್ತನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವರು. ರಾಜನ ನಡವಳಿಕೆಯು ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದಾಗಿ, ರಾಜ, ಮಗು ಮತ್ತು ರಾಜಮಾತೆಯ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಮತ್ತರವು

ಮನದಲ್ಲಿ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಆ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹೃದಯದ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ವಿವೇಕಯುತ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹಗೆ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಮಗುವಿಗೆ ವಿಷವನ್ನುಣಿಸಿದರು. ಮಗುವು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಲಗಿ ನಿद्रಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದಾದಿ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯು ಮಗುವನ್ನು ನಿद्रೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಮಗು ಸಾವಿಗೀಡಾಗಿತ್ತು. ರಾಣಿಯ ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು. ರಾಜ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ತುಂಬಾ ಶೋಕತಪ್ತರಾಗಿ, ಕಣ್ಣೀರೆಯುತ್ತಾ, ರೋದನ ಮಾಡುತ್ತಾ, ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೆ ಎದೆಗುಂದಿದರು. ಮತ್ತು ನೆರೆದವರೆಲ್ಲರೂ ಅವರು ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾದರು. ಹಿಂತಾತ್ಮವನ್ನೆಸಗಿದ ಚಿತ್ರಕೇತುವಿನ ಬಂಜೆ ಪತ್ನಿಯರೂ ಸಹ ಮೊಸಳೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದರು. ರಾಜ ಚಿತ್ರಕೇತುವು ಪ್ರಜ್ಞಾ ಹೀನನಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ರಾಣಿಯು ಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೋವೇದನೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಾ “ಹೇ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೇ, ನಿನ್ನದೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಸಹಜ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿರ್ದಯನಾಗಿದ್ದೀಯ. ಈ ಮಗುವನ್ನು ನಮಗೆ ಪಾಲಿಸಿದ್ದೀಯ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಮಗುವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಮತೆಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟೆ, ಈಗ ಆ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಂಧನವನ್ನು ಮರುಕುವಿಲ್ಲದೆ ಕತ್ತರಿಸಿದೆ. ಹೇ ನಿರ್ದಯನೇ, ಸುತ್ತಲೂ ಬಹಳ ಜನ ವಯಸ್ಸಾದವರು, ರೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ನರಳುತ್ತಿರುವ ಜನರುಗಳೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ, ಏನೂ ಅರಿಯದ ಈ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನೇ ಎಕೆ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆ? ನಿನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಕ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಿವೇಕ ಎಂಬುದಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಅತಿ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಬಲವಂತನಾಗಿ ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನಿಜಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಹಿತ ಚಿಂತಕನಲ್ಲ, ಶತ್ರುವೇ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಇದಂತಹ ಕರ್ಮ ಹಾಗೂ ಯಾರ ಕರ್ಮ? ಆ ನಿರ್ದೋಷಿಯಾದ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವ ಕರ್ಮವಿರಲು ಸಾಧ್ಯ?” ಎಂದು ಗೋಳಾಡಿದಳು. ಅನಂತರ ಆ ಮಗುವನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಅವಳು “ನನ್ನ ಅಕ್ಕರೆಯ ಮಗುವೇ, ನೀನೇಕೆ ನಗುತ್ತಿಲ್ಲ? ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದೆ? ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನನಗೆ ಮುದವನ್ನೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡುವ, ನನ್ನನ್ನು ತಣಿಸುವ ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಕೇಳುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಇನ್ನಿಲ್ಲವಲ್ಲ.” ಎಂದು ಗೋಳಾಡಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಶೋಕತಪ್ತಳಾಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ರೋದಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಕೂದಲು ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳು ಕದರಿಹೋದವು. ಅವಳ ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತೊಯ್ದು ಹೋಯಿತು.

ಆರಮನೆಯ ಪರಿಸರವೆಲ್ಲಾ ನೋಡಲು ನಿರುತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ ವಿಷಣ್ಣತೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಜೀವಕಳಾಹೀನವಾಯಿತು. ಆಗ ಅಂಗೀರ ಮತ್ತು ನಾರದ ಮಹಾಮುನಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಕಟವಾದರು. ಅಲ್ಲಿನ ವಿಷಮ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ದಿಗ್ಭಾಂತನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ರಾಜನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲೋಸುಗ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಪುನಃ ಮುಂಚಿನ ಪ್ರಜ್ಞಾವಸ್ಥೆಗೆ ತರಲೋಸುಗ, ಆ ಸಂತ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ರಾಜನಿಗೆ ವಿವೇಕಪೂರ್ಣ

ವಚನಗಳಿಂದ ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿ “ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಈ ಮಗುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯ ಏನಾಗಿತ್ತು, ಈಗ ಆ ಮಗು ನಿನಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಸಂಬಂಧಿಕನಾದಾನು? ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಮಗನೇ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಶೋಕಿಸಬೇಡ. ಎಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ಈ ಸಾಮೀಪ್ಯದ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಮಮತೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳು. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಗನಾದವನೊಬ್ಬನು ತಂದೆಯಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು; ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದವನಲ್ಲದಾಗಿರಬಹುದು.

ಯಥಾ ಪ್ರಯಾಂತಿ ಸಂಯಾಂತಿ ಸ್ತೋತೋ ವೇಗೇನ ವಾಲುಕಾಃ |

ಸಂಯುಜ್ಯಂತೇ ಸಂಯಗ್ ಜಂತೇ ವಿಯುಜ್ಯಂತೇ ತಥಾಕಾಲೇನ ದೇಹಿನಃ ||

ಭಾಗ.೬-೧೫-೩.

ಮರಳಿನ ಕಣಗಳು ನದೀ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹೇಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಬೇರೆಯಾಗುವವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾನವ ಜೀವಿಗಳು ಕಾಲವೆಂಬ ಅಲೆಯಿಂದ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸಲ್ಪಡುವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಡುವರು. ಬದಲಾಗುವ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದ ಜನರು ಸಂಬಂಧಿಕರಾಗಿಸಲ್ಪಡುವರು, ಮತ್ತು ಪುನಃ ಅಗಲಲ್ಪಡುವರು. ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಮಗನ ಸಂಬಂಧವು ಶಾಶ್ವತವಾದದ್ದೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡ. ಅವನು ಹುಟ್ಟುವ ಮುನ್ನ ನಿನ್ನ ಮಗನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಪಕಾಲ ನೀನು ಅವನ ತಂದೆಯಾಗಿರಬೇಕಾದ ಸಂಭವವಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆ ಸಂಬಂಧವು ಸಾವಿನಿಂದ ಕಡಿದುಹೋಯಿತು. ಹುಟ್ಟಿರುವುದು ದೇಹ ಮಾತ್ರ, ಆತ್ಮನಲ್ಲ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಗಳಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ಮಗ, ಪತಿ ಪತ್ನಿ, ದೇವತೆಗಳು ಮಾನವರು, ಜನನ ಮರಣ, ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾದದ್ದು, ಈ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಶೋಕಿಸುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಬೀಜಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಕಸನ ಹೊಂದುವುವು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವಿಕಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಾವು, ಹಾಗೂ ಚಲ ಮತ್ತು ಅಚಲ ಜೀವಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಇರಲೂ ಇಲ್ಲ, ಈಗ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮುಂದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನು ತಾನು ಇಚ್ಛಿಸಿದಂತೆ ನಿರಾಸಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ, ಪೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಲಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಮರಳಿನಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುವಾಗ ವಿನೋದದಿಂದ ನಕ್ಕು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಯೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ, ಪೋಷಿಸಿ ಲಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಬೀಜದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಬೀಜವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವಂತೆ, ಒಬ್ಬ ಜೀವಾತ್ಮನ ದೇಹವು ಮಗನಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಜೀವಾತ್ಮನಿಂದ (ತಂದೆ) ಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿದೆ ದೇಹವಾಗಲಿ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮಗ ಇವರ ಸಂಬಂಧವಾಗಲೀ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಆತ್ಮ ಮಾತ್ರವೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉಳ್ಳದ್ದು, ಸತ್ಯವಾದದ್ದು (ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡದೇ ಇರುವುದು) ಶಾಶ್ವತವಾದ್ದು (ಖಂಡ ಖಂಡವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲಾರದಾದ್ದು) ಅಖಂಡವಾದ್ದು ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಪದೇಶ ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅತೀತವಾದದ್ದು. ನಾಮರೂಪಗಳು, ಬಾಂಧವ್ಯ (ಸಂಬಂಧ) ಹುಟ್ಟು ಸಾವು ಮುಂತಾದುವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾದುದು ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿವೇಕಿಗಳು ಸತ್ತವರನ್ನು ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ಹರ್ಷಗೊಳ್ಳುವುದೂ ಇಲ್ಲ.”

ಹೀಗೆ ಪೂಜ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಾತಿನಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು, ರಾಜನು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಇಂತೆಂದನು. “ನನ್ನಂತಹ ಮೂಢರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲು ವೇಷ ಮರಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿವೇಕ ಸಮೃದ್ಧಿಯುಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪೂಜ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ, ತಾವು ಯಾರು? ನನ್ನಂತಹ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಶೋಕಪೂರಿತ ಹುಲುಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಭೂ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತ ಸಂತರೇ? ತಾವು ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತ್ಯಾದರಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು. ಹೇ ಗುರುವರ್ಯರೇ, ಅಜ್ಞಾನಿಯೂ ಇಂದ್ರಿಯ ವಶನಾದವನೂ ಆದ, ಮೂಢನೂ ಪಶುಪ್ರಾಯನೂ ಆದ ನನ್ನಂತಹವನಿಗೆ ವಿವೇಕಹಿತ ವಚನಗಳಿಂದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

ಆಂಗೀರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದರು. “ನೀನು ಪುತ್ರನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ನಿನಗೆ ಈ ಪುತ್ರನನ್ನು ಆಶೀರ್ವಾದ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೀರದ ಆ ಆಂಗೀರನೇ ನಾನು. ಇವರು ಬ್ರಹ್ಮನ ಔರಸ ಪುತ್ರರಾದ ದೇವರ್ಷಿ ನಾರದರು. ಭಗವದ್ ಭಕ್ತರಾದ ನೀನು ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ನೀನು ಹೀಗೆ ಎದೆಗುಂದಿರುವನಾಗಿರಲು ಪಾತ್ರನಲ್ಲನೆಂಬ ಊರಾದಿಂದ, ನುವು ನಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನದ ಅನುಗ್ರಹ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ವರ್ಷಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮೊದಲು ಬಂದಾಗ, ನಿನಗೆ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದೆನು. ಆದರೆ ನೀನು ಏನೋ ಒಂದು ಅಹಿಂಕರವನ್ನು ಪ್ರಸಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರಂತೆ ನಿನಗೆ ಪುತ್ರ ಲಾಭವಾಗಲೆಂದು ಹರಸಿದೆನು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಸುವುದರಿಂದಾದ ಸಂಕುಲ ಅನುಭವವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲೌಕಿಕ ಉದ್ದೇಶದ ಮನೆ, ಹೆಂಡತಿ, ಭೂಮಿ, ರಾಜ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ಬಂಧುಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮೋಹಪರವಶತೆ, ಶೋಕ, ಭಯ ಮತ್ತು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲು ಮೂಲಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸೌಧಗಳು, ಸ್ವಪ್ನಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸತ್ಯವಾದವುಗಳಲ್ಲ. ದೇಹವನ್ನೇ ಆತ್ಮವೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಶರೀರದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ

ಜೀವಾತ್ಮನ ದುಃಖಕ್ಕೆ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಈ ದೇಹವೇ ನಿಜವಾದ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ. ಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನರು ದೇಹದ ಬಗೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಅಸಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ಬಂಧ ಮುಕ್ತರಾಗಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂರ್ಣಾನಂದದಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಾಹ್ಯಗೋಚರ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವದ ಪ್ರಪಂಚದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಇದೇ ನಿನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದುದು. ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊ.” ನಾರದ “ಈಗ ಈ ದೇಹಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯಾದಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿ ಮಲಗಿಸಿಬಿಡು. ಅನಂತರ ಶುದ್ಧೀಕರಣವಾದ ಮೇಲೆ, ಪವಿತ್ರ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ. ಅದರ ಪುನಶ್ಚರಣದಿಂದ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ, ನಿನ್ನ ಹೃತ್ತುಂಡರೀಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿಕೊಂಡು, ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಳಿಕ ಆ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅವರ ಅಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇಹಬಿಟ್ಟ ಜೀವಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ, ಶುದ್ಧವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು.

ನಾರದರು “ ಹೇ ಜೀವಾತ್ಮನೇ, ಭಗವಂತನು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಲಿ. ನಿನ್ನ ಆಗಲಿಕೆಯಿಂದ ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತರಾದ ನಿನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ನೋಡು. ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಾಪಸ್ಸು ಪಡೆಯಲು ಕಾತುರರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನೀನಿಲ್ಲದೇ ಅವರು ಜೀವಿಸಿರುವುದಕ್ಕೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಉಳಿದ ಆಯುಷ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರು ಮತ್ತು ಹತ್ತಿರದವರೊಂದಿಗೆ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಸುಖವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸು” ಎಂದು (ಮರಣಿಸಿದ ಕುಮಾರನ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ) ನುಡಿದರು.

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಅದಕ್ಕುತ್ತರವಾಗಿ “ಯಾವಾಗ ಮತ್ತು ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಇವರು ನಿನ್ನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಕರಾಗಿದ್ದರು? ನಾನು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ತಾಳಿದ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೆನು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಮಿತ್ರ, ಸಂಬಂಧಿಗಳು, ಶತ್ರುಗಳು ಮುಂತಾದ ಭಾವನೆಗಳೆಲ್ಲ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು, ಹಾಗೂ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಹದ ಜೀವಿತ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೇರಿದ್ದು. ದೇಹವು ಮರಣಿಸಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಸಂಬಂಧವು ಕಡಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮರುಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ, ಆತ್ಮವು ಜನ್ಮ ಮೃತ್ಯುಗಳೆಲ್ಲದ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶಯುಕ್ತವೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವು ಆದುದೂ ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರ ರಹಿತವಾದುದೂ ಆಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದೇಹವನ್ನೇ ಆತ್ಮವೆಂದು ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಹೇಳಲಾರದಷ್ಟು ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಿಥ್ಯೆಯಾದ ಹುಸಿ ಅಹಂಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ದೇಹಾತ್ಮಭಾವದ ತಪ್ಪುತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವನು, ತಂದೆ ತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಸಂಪತ್ತು ಮುಂತಾದ

ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮನನ್ನು ಪುಣ್ಯಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳು ಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾವೃತನಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಬಂಧನವನ್ನು ಭಾವಿಸಿದರೂ, ಆತ್ಮನು ಅನಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಜೀವಾತ್ಮನು ಈ ವಿವೇಕಯುತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಹಳೆಯ ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸದೆ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವ ಗೋಜಿಗೂ ಹೋಗದೆ, ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಮಗುವಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಪುತ್ರನು, ಈಗ ವೃದ್ಧ ಸಂತನಂತೆ, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ದೇಹದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾಸಕ್ತನಾಗಿ, ವಿವೇಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ರಾಜ ರಾಣಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಪೋಷಕರಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅವರು ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲದೇ, ಅವರ ಭ್ರಾಂತಿ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ, ಅವನ ಬಗೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ದುಃಖಿಸುವುದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಅವರು ಆ ದೇಹವನ್ನು ದಹನಮಾಡಿ ತತ್ಸಂಬಂಧವಾದ ಅವಶ್ಯಕ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಚಿತ್ರಕೇತುವು ತನ್ನ ಬೆಳಗಿನ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ನಾರದರ ಋದ್ಧಿವಾದಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಪೂಜ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಯವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆ ದಿವ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಯು, ಮಂತ್ರ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ರಾಜನು ಉತ್ತಮ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಂಕರ್ಷಣ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಒಡನೆಯೇ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

ಓಂ ಸಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ ಧೀಮಹಿ ।

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯಾನಿರುದ್ಧಾಯ ನಮಃ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯ ಚ ॥ (ಭಾಗ.೬-೧೬-೧೮)

ಓಂ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಹೇ ಪ್ರಭ ವಾಸುದೇವ (ವಿಶ್ವವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವವನೇ) ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾದ (ಜೈವಿಕ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನನಾದ) ಅವಿರುದ್ಧವಾದ (ಮನಸ್ಸಿನ ಅಧಿಷ್ಠಾತೃವಾದ) ಮತ್ತು ಸಂಕರ್ಷಣನಾದ (ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾತೃವಾದ) ನಿನಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವೆನು.

ಉಜ್ವಲವಾದ ಸಕಲ ವೈಭವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿ ಪ್ರಭು ಸಂಕರ್ಷಣನೇ, ಯಾರ ಆರಾಧನೆಯ ಪಾಪ ಕಮಲಗಳು, ಮುಕುಳಿತ ಹಸ್ತರಾದ (ಕಮಲದ ಮೊಗ್ಗುಗಳಂತೆ ಇರುವ) ಮಹಾನ್ ಭಕ್ತರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವೋ ಆ ಕರ ಕಮಲಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು, ಪ್ರಭುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳು.

ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅನೇಕ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಕೇತುವಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ,

ಆಂಗೀರ ಮಹರ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಅನಂತರ ಪೂರ್ಣ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಕೇತುವು ಏಳುದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಿರಾಹಾರದಿಂದಿದ್ದು ಮಂತ್ರ ಪುರಶ್ಚರಣ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಧರರ (ಸ್ವರ್ಗದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು) ದರ್ಶನವಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳ ಸಾರ್ವಭೌಮವಾದ ಶೇಷ ಪ್ರಭುವಿನ ದರ್ಶನವೈ, ಶ್ವೇತ ಕಮಲ ಕಾಂಡದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಮಂತ್ರಪುರಶ್ಚರಣದಿಂದಲೂ, ಧ್ಯಾನದಿಂದಲೂ, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಂಡ ಬಳಿಕ, ಪ್ರಭು ಸಂಕರ್ಷಣನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನವಿತ್ತು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಚಿತ್ರಕೇತುವು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ತನ್ನ ಪುತ್ರನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರಿಯಾದ ಜೀವಾತ್ಮನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರೂಪದ ದೃಶ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಲು ಸಮರ್ಥನಾದನು. ಇದು ತನ್ನ ಆಸೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ನಿಜವಾದ ಧೈಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಹಾಯವಾಯಿತು.

ಭೌತಿಕ ಶರೀರದೊಂದಿಗಿರುವ ಜೀವಾತ್ಮವು ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಆದರೆ ಶರೀರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀವಾತ್ಮನು ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಗಳೆರಡನ್ನೂ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲನು ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭ ಒಂದನ್ನು ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಸಹಿತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಆ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವರು ಕರಾಳರೂಪದ ಕಬಂಧವೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಕ್ರೂರ ರಾಕ್ಷಸನ ಅತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಅವನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಫಲಪ್ರದವಾಗುವಂತೆ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ರಾಮನು ಕಬಂಧನಿಗೆ ತನ್ನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು, ತಾನು ರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲವೆಂದೂ, ನಿಜಕ್ಕೂ ತಾನೊಬ್ಬ ಗಂಧರ್ವ (ದಿವ್ಯಪುರುಷ) ನೆಂದೂ ಸ್ಥೂಲಶಾರವೆಂಬ ಋಷಿಯ ಶಾಪಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಈ ಅಸಹ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದುದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ತಾನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಆ ಅಸಹ್ಯರೂಪವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕುರೂಪಗೊಂಡಿತೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕಬಂಧನು ತನ್ನ ರಾಕ್ಷಸ ರೂಪದ ದೇಹವನ್ನು ದಹನ ಮಾಡುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಕಬಂಧನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ದಹನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದಹನವಾದ ನಂತರ ಅವನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸೀತಾಸ್ವೇಷಣೆಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸುಮಾರುಕಂಠಾಭರಣ ಮತ್ತು ರತ್ನವಾರ ಶೋಭಿತ ಕಂಠ, ಧಳಧಳಿಸುವ ಕಿವಿಯೋಲೆ, ಶ್ವೇತರ್ಮಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉಪಪು ಇವುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಒಂದು ಸುಂದರ ದೇವೀಪ್ರಮಾನ ವದನದ ದೇವತಾರೂಪವೊಂದು ಆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಚಿತೆಯಿಂದ ಚಿಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಆ ದಿವ್ಯಪುರುಷನು ಹಂಸಗಳಿಂದ ಹೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸೂಕ್ಷ್ಮತಮ ರಥವನ್ನು ಏರುವನು. ರಥಾರೂಢನಾದ ಅಶರೀರಾತ್ಮ ಕಬಂಧನು ಮುಂದಾಗುವುದನ್ನು (ಭವಿಷ್ಯತ್) ಕಾಣುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು

ಅವನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲನೆಂಬುವುದನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸುಗ್ರೀವನ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೋ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡು ಹಾಗೂ ಬಹಳ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಮತ್ತು ತುಂಬಾ ಸಮರ್ಥನಾದ ಸುಗ್ರೀವನು ತನ್ನ ಅಗಾಧ ಜಾಣಾಕ್ಷ ವಾನರ ಸೈನ್ಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸೀತೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಮನು ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾದ ರಾಮಾಯಣವು ಕಬಂಧದ ಭವಿಷ್ಯ ವಾಣಿಯಂತೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಭಗವಾನ್ ರಾಮನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ತಂದೆ ದಶರಥನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಸಹ ರಾಮಾಯಣವು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಭಗವಾನ್ ರಾಮನು ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದ ನಂತರ ಮತ್ತು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಲಂಕೆಯ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹೇಶ್ವರರು, ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಪುರುಷರಿಂದೂಡಗೂಡಿ ರಾಮನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಅಭಿನಂದಿಸಲೋಸುಗ ಬಂದು, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯೂ, ಅತ್ಯಂತ ದುಷ್ಟನೂ ಆದ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದುದನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರಲ್ಲದೆ, ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಜಯಶೀಲನಾದುದನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾ ರಾಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಭೂಮಿಗಳೆದು ಬಂದಾಗ, ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿ ರಾಮನ ತಂದೆ ದಶರಥನೂ ಸಹ ಬಂದನು.

ಮಹೇಶ್ವರನು ರಾಮನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದನು “ನಿನ್ನ ತಂದೆ ದಶರಥನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಆತ್ಮೋನ್ನತಿ ಪಡೆದವನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಪ್ರಿಯನೇ! ನೀನು ಹೋಗಿ ಎದುರುಗೊಳ್ಳು”. ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿ, ಮಿರು ಮಿರುಗುವ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತನಾಗಿ, ದಿವ್ಯವೂ ಉಜ್ವಲವೂ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಗುಮೋಗದ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ರಾಮನು ನೋಡಿದನು. ರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಗೌರವದಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರನನ್ನೂ ನೋಡಿ ದಶರಥನೂ ಹರ್ಷದಿಂದ ಹಿರಿಹಿಗ್ಗಿದನು. ಅವನು ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ರಾಮನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತೆಂದನು “ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಸಹಚರ್ಯವು ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಮಾ! ನೀನು ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದವನು. ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವನವಾಸವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ನನಗೆ ಮಹದಾನಂದವಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಆದಿತ್ಯ ಪುರುಷರುಗಳ ಶತ್ರುವನ್ನು ಕೊಂದು ನೀನು ಅವರಿಗೆ ಆನಂದಪ್ರದನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ತನ್ನ ತಂದೆ ಕಹೋಲನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಕಾಪಾಡಿದಂತೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಜೀವನನ ಅವ್ಯತ

ಕಲ್ಮಷವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಿ, ಆ ಪಾಪದ ಫಲವಾದ ನರಕವಾಸದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಸೇರಲು ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿದೆ. ಈಗ, ಈ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನೀನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವೆಂದೂ, ದೇವತೆಗಳ ಕೋರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ನೀನು ಅಜೇಯನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮಾನವನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದೀಯೆಂದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಪಾಲಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಈಗ ನೀನು ಸೀತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಮೇತವಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ, ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ರಾಜಸಿಂಹಾಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಲ್ಲಾ, ಅವರ ಕ್ಷೇಮಚಿಂತನದಿಂದ, ಸುಖವನ್ನು ಪ್ರದಾನಮಾಡು ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು. ಕೌಸಲ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಸಕಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಲು ಅವರು ನಿಜವಾದ ಅದೃಷ್ಟ ಶಾಲಿಗಳೇ ಸರಿ.”

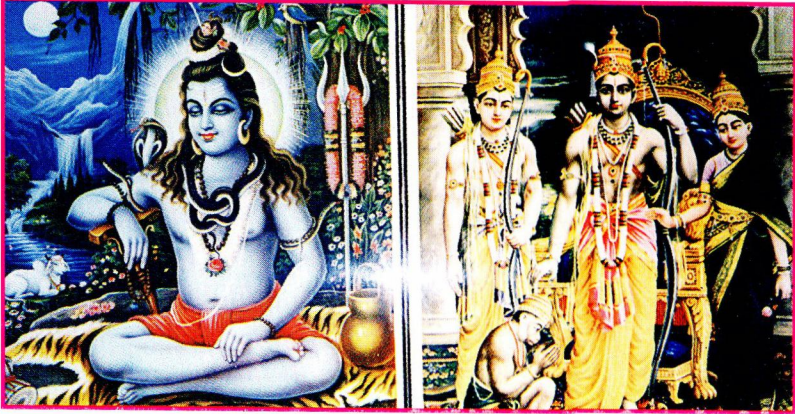
ರಾಮನು ದಶರಥನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದನು. “ಪೂಜ್ಯತಂದೆಯೇ, ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವರಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕರುಣಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲೇ? ನೀನು ಕೈಕೇಯಿಗೆ, ರಾಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಆ ಶಾಪವು ಅವಳಿಗೆ ತಟ್ಟದಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು” ದಶರಥನು ಕೈಕೇಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ, ಶಾಪವನ್ನು ಅಪಕರ್ಷಿಸಲು ಒಪ್ಪಿ, ರಾಮ, ಸೀತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, ತನ್ನ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ರಾಮ, ಸೀತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಪುನಃ ಗೌರವದಿಂದ ಪ್ರಣಾಮ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಇಂದಿಗೂ ಭೌತಿಕ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದ ಜೀವಾತ್ಮಗಳು, ಜೀವಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಾವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಕೆಲವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸುವ, ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಜೀವಿತ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು ಹಲವಾರು ಇವೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಧಿಯ ಗತಿಯ ಮುನ್ನೂಚನೆಯನ್ನರಿಯಲು, ಸತ್ತವರ ಅಮೂರ್ತ ಚೇತನಗಳನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ, ಈಗಲೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹದೊಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖಕರ “ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ (ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧ ರಲ್ಲಿ). ಯೋಗಿಯ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನು ಒಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಚೇತನವು, ಅದೇ ಯೋಗಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಗತಿ ಪರ ಸಾಧಕ ಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ. ಆ ಚೇತನವು ತನ್ನ ಆಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಮುಂಬರಲಾಗುವ ಜನ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೌತಿಕ ಶರೀರವೇ ಜೀವಾತ್ಮವು ಮತ್ತು ಈ ದೇಹ ಮರಣಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಿನ್ನೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವವರು ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ, ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಅವರೇ ಪಿಶಾಚಿಗಳು, ರಾಕ್ಷಸರು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹೀನವಾದ ರೌರವ ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವರು.

ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ
(ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಾಜೇಶ್ವರ ಅವರ ಗುರುಗಳು)

HIS DIVINE GRACE SWAMI VIDYANANDA SARASWATHI
(Guru of Swami Virajeshwara)

HAMSA ASHRAMAM

